

PIRKANMAAN

Pirkanmaan luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman, LUMO-OHJELMAN päivitys, luonnosversio

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Co-funded by the European Union.

Hanke on saanut osarahoitusta Euroopan unionin LIFE- ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan unioni tai CINEA ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

1.	Johdanto.....	1
2.	LUMO-ohjelman kehys ja strateginen sisältö	2
	Luonnon monimuotoisuustyötä ohjaavat lait ja strategiat	2
	LUMO-ohjelman lainsäädännölliset lähtökohdat	2
	Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus	3
	Maakunnallisten LUMO-ohjelmien strateginen sisältö.....	4
	LUMO-ohjelmien sisältö ja sen rakentuminen.....	5
3.	Pirkanmaan LUMO-ohjelman päivitysprosessi.....	7
	Sidosryhmäyhteistyö	7
4.	Pirkanmaan LUMO-ohjelman päivityksen luontotietotarkastelun havainnot.....	9
5.	Maakunnalliset monimuotoisuuskeskittymät	9
	Maakunnallisten monimuotoisuuskeskittymien tunnistaminen ja luontotieto	9
	Aineistojen paikkatietoanalyysit.....	11
	Maakunnallisten monimuotoisuuskeskittymien kuvaukset ja keskittymäkohtaiset tunnistetut monimuotoisuustyön edistämistarpeet.....	14
6.	Lähteet	29
	Liitteet.....	30

1. Johdanto

Pirkanmaan ELY-keskus ja Pirkanmaan liitto laativat vuosina 2020–2022 Pirkanmaan LUMO-ohjelman (luonnonsuojelulain (9/2023) 13 § mukaisen alueellisen luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman). LUMO-ohjelma on Suomessa ensimmäinen laatuaan, ja sitä on laatinut yhteistyössä laaja joukko alueen toimijoita.

Pirkanmaan ELY-keskus on mukana valtakunnallisessa luonnonhoitohankkeessa, Priodiversity LIFE -hankkeessa, joka mahdollistaa LUMO-ohjelmien laadinnan kahdeksaan maakuntaan. Pirkanmaalla on hankkeen myötä mahdollisuus päivittää LUMO-ohjelmaa kattavammaksi kokonaisuudeksi vastaamaan entistä paremmin luontokadon haasteisiin.

LUMO-ohjelman päivitystyössä Pirkanmaalla keskitytään vahvasti lisäämään tietoa ja toimenpiteitä suorien luonnon monimuotoisuutta edistävien ja turvaavien toimien osalta. Päivitystyössä on keskitytty aluksi maakunnallisten monimuotoisuuskeskittymien – ja verkostojen tunnistamiseen.

Luonnosvaiheessa maakunnallisia monimuotoisuuskeskittymiä on tunnistettu Pirkanmaalle 13 kappaletta. Monimuotoisuuskeskittymien luontotietoa ja erityispiirteitä on esitelty tässä luonnoksessa. Jatkotyönä tunnistetaan maakunnan monimuotoisuudelle merkittäviä verkostoja ja ylemmän tason aluekokonaisuuksia. Työssä hyödynnetään olemassa olevaa luontotietoa ja selvityksiä, sekä mm. Priodiversity LIFE -hankkeessa Suomen ympäristökeskuksen, Luonnonvarakeskuksen ja Suomen metsäkeskuksen tuottamia paikkatietoanalyseja.

Päivitystyössä määritellään vuosien 2026–2027 aikana yhdessä sidosryhmien ja alueen toimijoiden kanssa toimenpiteitä, jotka vastaavat sekä näiden monimuotoisuuskeskittymien ja -verkostojen, että koko maakunnan luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja turvaamistarpeisiin.

Pirkanmaan LUMO-ohjelman päivityksen luonnosta ovat kirjoittaneet ja koostaneet Sisä-Suomen elinvoimakeskusta Tuulia Lahtinen, Venla Niemisara, Miia Mäkilouko, Lounais-Suomen elinvoimakeskuksesta Maija Mussaari ja Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksesta Jussi Jyväsjärvi.

LUMO-ohjelmatyön koordinoinnista vastaa 1.1.2026 alkaen Sisä-Suomen elinvoimakeskus.

2. LUMO-ohjelman kehys ja strateginen sisältö

Luonnon monimuotoisuustyötä ohjaavat lait ja strategiat

Luonnon monimuotoisuuden tilaa edistetään kaikilla tasoilla – maailmassa, Suomessa, alueellisesti ja paikallisesti – koska luontokato koskee koko maapalloa. Sen vaikutukset näkyvät kaikkialla, ja siksi ratkaisuja ja toimia tarvitaan jokaisella tasolla.

Suomen luonnon monimuotoisuustyötä ohjaavat kansainvälisesti YK:n biodiversiteettisopimus sekä EU:n biodiversiteettistrategia. YK:n biodiversiteettisopimus on maailmanlaajuinen sopimus, jonka keskeisinä tavoitteina on ekosysteemien ja kasvi- ja eläinlajien suojelu, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä geenivarojen saatavuudesta koituvien hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako. Monimuotoisuutta turvataan toimilla, jotka lisäävät alkuperäisen luonnon, eliölajien ja niiden geenivarojen arvoa. Sopimuksen toimeenpanoa ohjaavat kansainväliset neuvottelut ja kansalliset monimuotoisuusstrategiat.

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen vuoteen 2030 mennessä ja saavuttaa hyvä ympäristön tila vuoteen 2050 mennessä. Strategian tavoitteet painottuvat suojelualueiden laajentamiseen, tiukan suojelun lisäämiseen sekä elinympäristöjen ja lajien tilan parantamiseen sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella.

Valtakunnallisella tasolla luonnon monimuotoisuustyötä ohjaa uudistettu luonnonsuojelulaki (9/2023), luonnosvaiheessa oleva kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma (2021–2030) sekä EU:n ennallistamisasetus ja sen valmisteilla oleva kansallinen toimeenpanosuunnitelma.

Kansallisen biodiversiteettistrategian tavoitteena on tehostaa luonnon monimuotoisuuden suojelua ja edistää heikentyneiden ekosysteemien palautumista, kytkeä kansallisen strategian tavoitteet kansainvälisiin ja uusiin EU:ssa asetettuihin tavoitteisiin, parantaa toimintaohjelman toimenpiteiden vaikuttavuuden mitattavuutta ja seurantaa, sekä kohdistaa toimia myös luontokadon juurisyihin.

LUMO-ohjelman lainsäädännölliset lähtökohdat

Vuonna 2023 uudistettu luonnonsuojelulaki (9/2023) mahdollistaa alueellisten luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelmien (LUMO-ohjelmien) laatimisen Elinvoimakeskuksissa. Luonnonsuojelulain 13 §:n mukaan alueelliset elinvoimakeskukset voivat laatia alueelleen kansallista luonnon monimuotoisuusstrategiaa ja -toimintaohjelmaa koskevan luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman (LUMO-ohjelman). Luonnonsuojelulain mukaan keskeistä toimeenpanosuunnitelmien laatimisessa on, että

laadinnan aikana varmistetaan riittävä vuorovaikutus alueen keskeisten toimijoiden kanssa valmistelu ja seuranta perustuu parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon ja valmistelussa otetaan huomioon ilmastolain (423/2922) 9–12 §:ssä tarkoitetut suunnitelmat.

LUMO-ohjelma mahdollistaa kansallisen strategian ja toimintaohjelman toimeenpanon alueellisella tasolla. Asiaa koskevan hallituksen esityksen (HE 76/2022) *mukaan kunkin elinvoimakeskuksen alueella asiaa voidaan käsitellä alueen valtion viranomaisten, kuntien, maakuntaliittojen, maanomistajien ja elinkeinoelämän sekä järjestöjen ja muun kansalaisyhteiskunnan kanssa alueen omista lähtökohdista käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa.*

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus

Ilmastomuutos on ilmiö, joka koskettaa meitä kaikkia. Suomi ja muut pohjoiset alueet lämpenevät enemmän kuin maapallo keskimäärin, ja meidän olosuhteissamme talvet lämpenevät enemmän kuin kesät. Ilmastonmuutos ja luontokato ovat kiinteästi toisiinsa kietoutuneita globaaleja haasteita, joiden ratkaiseminen edellyttää yhteisiä ratkaisuja. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja tässä keskeisenä keinona alueiden suojelu edistää sekä ilmastonmuutoksen hillintää että siihen sopeutumista. Ongelmien yhteinen ratkaiseminen esimerkiksi luontopohjaisten ratkaisujen avulla kartuttaa myönteistä yhteisvaikutusta ja on usein myös taloudellisesti tehokasta. Oikein suunnitelluilla ja toteutetuilla ilmastonmuutoksen sopeutumistoimilla voidaan rajoittaa lämpenevän ilmaston aiheuttamaa luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä. Useat toimenpiteet, kuten uudisojittamisen kieltäminen, suojelemattomien soiden vesitalouden parantaminen ja maatalousmaan maaperän kunnon parantaminen ovat kaikki toimia, jotka samalla tukevat myös ilmastonmuutoksen hillintää. Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen on huomioitava myös ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävissä, kuten vihreän siirtymän toimien suunnittelussa. Esimerkiksi aurinko- ja tuulivoimatuotanto aiheuttavat pitkäaikaisia maankäyttömuutoksia, ja tällöin on tärkeää harkita tarkkaan tuotantoalueiden sijoittuminen, jotta luontovaikutukset voidaan minimoida.

Ilmastonmuutoksen ja luontokadon yhtäaikaisten pysäyttäminen edellyttää lisäponnistuksia ja uusia ratkaisuja luonnonsuojeluun, ennallistamiseen ja luonnonvarojen kestävämpään käyttöön. Ongelmien yhteistarkastelussa tarvitaan vahvaa poikkihallinnollista koordinaatiota, politiikkatoimien johdonmukaisuutta, kansainvälistä yhteistyötä sekä ilmastonmuutoksen ja luontokadon kysymysten vahvempaa valtavirtaistamista ja kytkemistä osaksi eri hallinnonalojen politiikkatoimia. Ilmastonmuutoksen hillinnän, ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja luontokadon pysäyttämisen tuomat tarpeet maankäytölle on sovitettava yhteen hallitusti. Johdonmukaisuuden paranemista jatkossa tukee se, että uudessa luonnonsuojelulaissa tunnistetaan ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden heikentymisen yhteys. Lisäksi ilmastolain suunnittelujärjestelmän mukaisten suunnitelmien johdonmukaisuus ja yhteensopivuus luonnon monimuotoisuustavoitteiden kanssa on tärkeää huomioida.

Ilmastolaissa (423/2022) asetetaan kansallisia ilmastotavoitteita ja laissa säädetään ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmästä. Luonnonsuojelulain (9/2023) 13 §:n mukaan alueellisten LUMO-ohjelmien valmistelussa on otettava huomioon ilmastolain 9–12 §:ssä tarkoitetut suunnitelmat. Nämä ilmastolain suunnitelmat ovat: 1) Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (valmistelu käynnissä) 2) Kansallinen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelma (KISS2030) 3) Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) 4) Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU).

Maakunnallisten LUMO-ohjelmien strateginen sisältö

LUMO-ohjelmien tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja monimuotoisuusverkostojen kehittäminen pitkällä aikavälillä. LUMO-ohjelmien yhteinen visio on kytkeytynyt luontoverkosto 2050. LUMO-ohjelmien välitavoitteena on kansallisen biodiversiteettistrategian luonnoksen mukaiset tavoitteet luontokadon pysäyttäminen 2030 ja kehityskulun kääntäminen positiiviseksi 2035. LUMO-ohjelmien tavoite on jaettu kahteen osatavoitteeseen:

1. Uhanalaisen luonnon turvaaminen
2. Monimuotoisuuden kasvattaminen kaikkialla.

LUMO-ohjelmat muodostavat kartaston maakuntien luonnon monimuotoisuuden tilasta ja sen kehityssuunnista sekä tuottavat karkean tärkeysjärjestyksen luonnon monimuotoisuutta vahvistaville toimille. LUMO-ohjelmiin kootaan ajantasainen tieto maakuntien luonnon nykytilasta ja luontoon kohdistuvista muospaineista sekä määritellään maakunnalliset tavoitteet ja toimenpiteet. Ohjelmien painopisteinä ovat nykyisten luontoarvojen tunnistaminen, niiden kehittäminen ja tiedon jakaminen. LUMO-ohjelmien tavoitteena on suunnata luonnon monimuotoisuuden tilaa parantavia ja turvaavia toimia kohteisiin, joissa ne ovat monimuotoisuuden edistämisen näkökulmasta tehokkaita ja vaikuttavia siten, että alueellisen luonnon monimuotoisuustyön kustannusvaikuttavuus paranee.

LUMO-ohjelmat edistävät johdonmukaisempaa ja strategisempaa alueellista monimuotoisuustyötä, ja niiden perustana on toimien vapaaehtoisuus. Samalla tuotetaan avointa ja helposti saatavilla olevaa alueellista luontotietoa eri tahojen käytettäväksi.

LUMO-ohjelma ohjaa toimia seuraavan 10–15 vuoden ajan, ja sitä päivitetään tarvittaessa uuden tiedon perusteella. Ohjelman vaikutukset tähtäävät luonnon tilan paranemiseen pitkällä aikavälillä, jopa 50 vuoden päähän.

LUMO-ohjelmien sisältö ja sen rakentuminen

LUMO-ohjelmissa maakuntien luontoa jäsennetään paikkasidonnaisesti. Luontotiedon jäsentäminen aloitetaan teemakohtaisella (luontotyyppiryhmäkohtaisella) käsittelyllä. Teemakohtaisen käsittelyn jälkeen tiedot yhdistetään, ja yhdistetyn tiedon pohjalta muodostetaan aluekokonaisuuksia (monimuotoisuuskeskittymät, tärkeimmät yhteydet, verkostot ja aluekokonaisuudet). Aluekokonaisuuksille määritellään maakunnan luontotyön alueelliset päätavoitteet ja myöhemmin myös kiireellisyystavoitteet.

Alueellisella jäsentämisellä ja verkostojen suunnittelulla on vahva tieteellinen perusta. Ekosysteemit eroavat toisistaan luontotyyppivalikoimaltaan, ympäristöolosuhteiltaan ja laadultaan, ja siten myös lajistoltaan. Lajiston säilymiseen vaikuttavat eliölajin ekologian sekä elinympäristön laadun ja koon lisäksi nykyisen elinympäristön ja tulevan elinympäristön kytkettyvyys, eli lajiston mahdollisuudet liikkua alueelta toiselle. Yhden ekosysteemin kehittämistavoitteet eivät toimi toisessa ekosysteemissä. Tehokkain tapa pysäyttää luontokato on ennakoida muutoksia ja varmistaa lajien säilyminen niiden omissa elinympäristöissään.

LUMO-ohjelmissa tunnistetuille aluekokonaisuuksille määriteltävät tavoitteet antavat suuntaviivoja maakunnan luontotyölle, laajoista kokonaisuuksista kohdekohtaiseen suunnitteluun saakka. LUMO-ohjelmissa osoitetaan aluekokonaisuuksia, joille monimuotoisuuden lisäämistä erityisesti tarvitaan, toivotaan, kannustetaan, ja mihin rahoitusta olisi kustannusvaikuttavaa suunnata. Keskitämällä monimuotoisuuden turvaamis- ja edistämistoimet alueille, joilla uhanalaisten lajien ja luontotyyppien määrä on suurin ja monimuotoisuuden heikkeneminen todennäköistä, voidaan toimenpiteillä saavuttaa parempia tuloksia. Turvaamistoimien lisäämisellä aluekokonaisuudet voivat muodostaa toiminnallisia kokonaisuuksia, joilla on mahdollisuudet säilyttää lajinsa ja luontotyyppinsä pitkälle tulevaisuuteen.

LUMO-ohjelmatyötä yhtenäistävät ympäristöhallinnon valtakunnalliset linjaukset. Tarvittaessa tehtävät valtakunnalliset linjaukset tarkoittavat toimien priorisoimista ja painotusta, jota laaditaan yhteiskäsittelyn avulla. Valtakunnalliselle tasolle LUMO-ohjelmat puolestaan tarjoavat aiempaa täsmällisempää ja jäsennellympää tietoa luonnon monimuotoisuuden turvaamis- ja edistämistyöstä.

LUMO-ohjelman kokonaisuus ja aluekohtaiset suuntaviivat antavat alueen toimijoille uudenlaisen tietopaketin luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja edistämiseksi. LUMO-ohjelmissa esitetty toimenpiteiden kohdentaminen ja kiireellisyyssjärjestys tuo pitkäjänteisyyttä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja edistämiseen, ja säilyttää samalla toimenpiteiden vapaaehtoisuuden. Ohjelmaan kirjattavat maakunnan luontotyön yhteiset suuntaviivat vähentävät erillisten suunnitelmien tarvetta sekä niihin liittyvää tiedonkeruuta ja taustatyötä. Alueellisen yhteistyön synergioiden ja konkreettisimmillaan yhteisurakoiden kautta myös luontotyön kustannukset laskevat.

LUMO-ohjelmien laadinnan eteneminen

LUMO-ohjelman ekologinen sisältö ja paikkasidonnainen rakenne ovat pääosin hahmottuneet. Vuodenvaihteessa 2025/2026 siirryttiin luontotyön tarvemäärittelyjen ohella tavoitteiden ja toimenpiteiden valmisteluun.

Maakuntatason luontotietoa kootaan ja yhdistetään, jotta luontotieto sekä luontotyön tarpeet ja tavoitteet saadaan kartalle. Luontotietoa karttuu eri prosesseissa aina kesäkuuhun saakka, ja Priodiversity LIFE -hankkeessa tuotettavat paikkatietoanalyysit yhdistetään LUMO-työhön syksyn 2026 aikana. Maakunnallisten monimuotoisuuskeskittymien sekä verkostojen yhteydet tarkentuvat analyysien ja asiantuntijatarkastelujen pohjalta syksyyn 2026 mennessä.

Luontotyön tarpeiden työstäminen jatkuu yhdessä lajiasiantuntijoiden kanssa. Lajien ekologiatietoa kerätään laajan asiantuntijajoukon voimin. Luontotyön tarpeita arvioidaan valtakunnallisesti kevään 2026 aikana. Työn tuloksena luontotyyppiverkostojen ja uhanalaisten lajien säilyttämisen tarpeet on määritelty aluekokonaisuuskohtaisesti.

Keväällä 2026 järjestettävissä maakunnallisissa työpajoissa tarkennetaan ohjelmien toimenpiderakennetta. Syksyllä 2026 järjestettävissä tavoitteita yhdistelevissä työpajoissa ja valtakunnallisissa linjauskokouksissa määritellään luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintatavat ja painotukset eri teemojen, erityiskysymysten ja ristiriitojen osalta.

3. Pirkanmaan LUMO-ohjelman päivitysprosessi

Pirkanmaan LUMO-ohjelmaa päivitetään Priodiversity LIFE -hankkeen mahdollistamana vuosien 2024–2027 aikana.

Sidosryhmäyhteistyö

LUMO-ohjelmia laaditaan Satakuntaan, Varsinais-Suomeen, Kymenlaaksoon, Etelä-Karjalaan, Pohjois-Savoon, Pohjois-Pohjanmaalle, Lappiin ja Pirkanmaalle (päivitys) Priodiversity LIFE -hankerahoituksella vuosina 2024–2027. Maakuntien välillä tehdään tiivistä yhteistyötä. Hankkeen LUMO-ohjelmissa on keskenään samankaltainen sisältö ja rakenne, kuitenkin maakuntien erilaiset ominaisuudet ja painopisteet huomioiden. Priodiversity LIFE -hankkeessa toimii hankekumppanien LUMO-teemaryhmä, joka toimii neuvonta- ja tiedotusryhmänä valtakunnallisella tasolla.

Pirkanmaan LUMO-ohjelman päivitystyöstä vastuussa on Sisä-Suomen elinvoimakeskus ja Pirkanmaan liitto, jotka ovat vastanneet myös aiemman Pirkanmaan LUMO-ohjelman laatimisesta.

LUMO-ohjelman päivitystyön tueksi perustettiin 2025 keskeisistä sidosryhmistä ja paikallisista asiantuntijaorganisaatioista koostuva yhteistyöryhmä, Pirkanmaan LUMO-yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmän kokoonpanoa on laajennettu alkuperäisen Pirkanmaan LUMO-ohjelman ohjausryhmän organisaatioista. Yhteistyöryhmässä ovat mukana Sisä-Suomen elinvoimakeskus, Pirkanmaan liitto, Valkeakosken kaupunki, Parkanon kaupunki, Tampereen kaupunki, AhlmanEdu, Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry, Metsäkeskus, Hyytiälän metsäasema, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto - Pirkanmaa, Metsähallitus Luontopalvelut ja Metsähallitus Metsätalous Oy.

LUMO-ohjelman etenemisestä on viestitty monikanavaisesti koko valmistelun ajan. Hankkeen LUMO-ohjelmista on tiedotettu ELY-keskuksen verkkosivuilla, valtakunnallisilla ja alueellisilla mediatiedotteilla, maanomistajille ja toimijoille suunnatulla tietopakettilla, kaikille avoimessa LUMO info -webinaarissa sekä LinkedInissä (LUMO-ohjelmat). Lisäksi hankkeen LUMO-ohjelmia ja Pirkanmaan LUMO-ohjelman päivitystä on esitelty valtakunnallisissa ja maakunnallisissa tilaisuuksissa.

Työpajatyöskentely 2025

Syksyllä 2025 järjestettiin elinympäristöteemakohtaisia asiantuntija- ja toimijatyöpajoja, joiden tavoitteena oli käynnistää laajempi yhteistyö maakunnan LUMO-ohjelman päivitystyössä sekä esitellä päivitystyön etenemistä ja sen sisältöä. Työpajoissa kerättiin tietoa ja näkemyksiä kootusta luontotiedosta sekä elinympäristöteemojen monimuotoisuuden edistämisen- ja turvaamistarpeista koko maakunnassa ja tähän mennessä tunnistettujen monimuotoisuuskeskittymien osalta.

Lähityöpajoja järjestettiin neljä: 1. perinnebiotoopit, maatalousympäristöt ja uuselinympäristöt, 2. vesiluonto, 3. metsät ja suot ja 4. kaupunkiluonto.

Työpajatyöskentelyssä maakunta jaettiin Etelä-, Keski- ja Pohjois-Pirkanmaahan, jossa käsiteltiin sekä koko aluetta, että tunnistettuja monimuotoisuuskeskittymiä. Osallistujilta kysyttiin kaikissa elinympäristöteemoissa ”Mitä, missä ja miksi pitäisi tehdä, jotta Pirkanmaalla teeman x osalta saavutettaisiin monimuotoinen ja hyvinvoiva tila?”.

Työpajoissa kerättiin kattavasti lisätietoa elinympäristöteemojen luontotyön tarpeista maakunnan ja monimuotoisuuskeskittymien tasolla. Lisäksi työpajoissa keskusteltiin monimuotoisuuskeskittymistä ja niiden tunnistamisesta. Niitä pidettiin yleisesti kattavaan tietopohjaan perustuvina ja hyvänä keinona tuoda maakunnalliseen monimuotoisuustyöhön konkretiaa ja selkeää kohdentumista.

Työpajoissa keskusteltiin myös mm. luontotiedon alueellisesta painottumisesta, mahdollisista muista potentiaalisista keskittymäalueista, elinympäristöteemojen huomioimisesta valmiissa LUMO-ohjelmassa (laajemmat kokonaisuudet kuin keskittymä – ja verkostonäkökulma), jo tehtyjen luonnonhoito- ja ennallistamistöiden paremmasta huomioinnista osana kokonaisuutta. Työpajatyöskentelyä jatketaan vuosina 2026–2027.

Työpajoista saatua materiaalia hyödynnetään LUMO-ohjelman toimenpideoSION suunnittelussa ja koosteiden keskeisimpiä ja yleisimpiä monimuotoisuuskeskittymäkohtaisia kirjauksia on esitelty luvussa 5. Maakunnalliset monimuotoisuuskeskittymät.

4. Pirkanmaan LUMO-ohjelman päivityksen luontotietotarkastelun havainnot

Luontotietotarkasteluissa luontotyyppien monimuotoisuuden kannalta merkittävänä alueina korostuvat muun muassa Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen seudut, Kuhmoisten, Siikanevan, Tampere-Oriveden ja Urjalan alueet sekä Häädetkeitaan luonnonpuiston seutu. Alueiden korostumiseen vaikuttaa niiden merkittävät luontotyyppiärvot, mutta on otettava huomioon, että luontotieto on painottunutta. Esimerkiksi luontotyyppien osalta suojelualueilta on kertynyt enemmän tietoa kuin muilta alueilta.

Lajiston kannalta merkittäviksi alueiksi tarkasteluissa nousivat muun muassa Tampereen, Oriveden, Kukkiajärven, Kuhmoisten ja Seitsemisen alueet sekä Nokianvirran ja Ruonanjoen ympäristöt. Tähän vaikuttaa sekä niillä elävän lajiston monipuolisuus sekä uhanalaisuus, että myös havaintovinouma, sillä esimerkiksi kaupunkiseuduilla, niiden läheisyydessä ja suojelualueilla havainnointia on tehty lajien osalta enemmän. Monet tarkasteluissa lajiston kannalta korostuneet alueet ovat myös merkittäviä Pirkanmaan vastuulajien elinympäristöjä: esimerkiksi Kukkiajärvellä elää uposvesisanikkainen euroopanormio, Ruonanjoella jokihelmisimpukka sekä kaupunkiympäristöissä ja radanvarsilla esimerkiksi mäkihiilikoi ja ahdeyökkönen, jotka ovat kaikki Suomen ympäristökeskuksen (2021) määrittelemiä Pirkanmaan vastuulajeja.

Luontotiedon puutteet laji- ja luontotyyppitiedoissa näkyvät muun muassa Pohjois-Pirkanmaalla, Kokemäenjoen seudulla ja Lounais-Pirkanmaalla. Kyseisille alueille on tehty vähemmän luontokartoituksia. Myös joidenkin lajiryhmien osalta havaintotietoja löytyy niukasti tietojärjestelmissä, kuten kaloista sekä huonosti tunnetuilta lajiryhmiltä, kuten jäkälistä, joiden on ajantasaiset havaintotiedot ovat Pirkanmaalla puutteellisia.

5. Maakunnalliset monimuotoisuuskeskittymät

Maakunnallisten monimuotoisuuskeskittymien tunnistaminen ja luontotieto

Aiemmat selvitykset Pirkanmaan luonnonmonimuotoisuudesta

Pirkanmaan maakunnallisten monimuotoisuuskeskittymien tunnistamisessa käytettiin lähtökohtaisesti kahta aiempaa selvitystä Pirkanmaan luonnon monimuotoisuudesta: Pirkanmaan uhanalaiset lajit ja luontotyypit (Kontula ym. 2021, Suomen ympäristökeskus) ja Selvitys uhanalaisten lajien ja luontotyyppien keskittymistä Pirkanmaalla (Pirkanmaan liitto 2023). Selvityksistä hyödynnettiin analyysien tuloksia paikkatietomuodossa sekä Suomen ympäristökeskuksen selvityksensä yhteydessä tekemiä aineistokoonteja laji- ja luontotyyppitiedoista Pirkanmaan ELY-keskukselle.

Molemmissa selvityksissä hyödynnettiin laajaa aineistopohjaa luontotiedoista. Suomen ympäristökeskuksen (2021) selvityksessä lajitietoina käytettiin Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi-sivustolta ladattuja havaintoja ja Hertta Eliölajit –tietojärjestelmän havaintopaikkoja. Lintuaineistot koostuivat Tiira-havainnoista, Luomuksen rengastusaineistosta, Suomen III

Lintuatlaksesta, Pirkanmaan linnusto –teoksesta, vuoden 2019 lintudirektiiviraportista, BirdLife Suomen Vuoden laji 2018-hankkeen tuloksista, petolintujen pesäpaikka-aineistosta ja Helmi-vesilintuhankkeen laskennoista vuodelta 2020. Selvityksen luontotyyppitiedot sisälsivät muun muassa Ympäristöhallinnon, Metsähallituksen Luontopalveluiden ja Metsähallituksen Metsätalous Oy:n, Suomen metsäkeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen, Maanmittauslaitoksen ja Geologian tutkimuslaitoksen tietokannoista koottuja aineistoja sekä vanhoista kunta-aineistoista ja konsulttien tekemistä selvityksistä koostettuja aineistoja.

Pirkanmaan liiton (2023) selvityksessä käytettiin lajitietoina Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi-sivustolta ladattuja lajiaineistoja. Lintu- ja luontotyyppitietojen osalta selvityksessä oli puolestaan hyödynnetty Suomen ympäristökeskuksen kokoamia ja toimittamia paikkatietoaineistoja.

Viimeisimmät laji- ja luontotyyppitiedot

Suomen ympäristökeskuksen ja Pirkanmaan liiton selvitysten lisäksi tarkastelua täydennettiin viimeisimmillä päivitettyillä laji- ja luontotyyppitiedoilla. Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi-sivustolta tehtiin aineistolataukset uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lajeista, joiden havainnot oli tallennettu 7.7.2020 jälkeen, eli Suomen ympäristökeskuksen selvityksessä (2021) tehdyn aineistolatauksen jälkeen. Lintuhavaintojen osalta käytettiin Lintuatlas IV:n syksyyn 2024 mennessä kerättyjä tietoja. Lisäksi tehtiin Laji.fi-sivustolta aineistopaiminta elinvoimaisten direktiivilajien havainnoista vuodesta 2000 lähtien, koska kyseiset havainnot eivät sisältyneet Suomen ympäristökeskuksen tai Pirkanmaan liiton selvityksiin. Viimeisimmät luontotyyppitiedot kerättiin Pirkanmaan ELY-keskuksen Luontoyksikön yhteisistä paikkatietoaineistoista, asiantuntijoilta ja Metsähallituksen suojelualueiden kuviotietojärjestelmästä (SAKTI). Ne sisälsivät luontotyyppitietoja Pirkanmaan ELY-keskuksen tekemistä pienvesi-, metsä-, perinnebiotooppi-, letto- ja luonnonsuojelulain luontotyyppi-inventoinneista sekä E-luokan pohjavesikohteista. Lisäksi hyödynnettiin Pirkanmaan ELY-keskuksen tähän mennessä digitoimia luontotyyppikohdetietoja muun muassa kuntien ja konsulttien tekemistä selvityksistä, Tampereen kaupungin aineistoja luontotyypeistä ja pienvesistä, Tuomo Kuitusen vuoden 2020 lähteiden kartoitusaineistoa Pälkäneen Luopioisista ja Suomen metsäkeskuksen vuosina 2008–2010 kunnostetut lähteet Pirkanmaalla -aineistoa.

Muut hyödynnetyt aineistot

Muita monimuotoisuuskeskittymien tunnistamisessa hyödynnettyjä aineistoja kysyttiin muun muassa yhteistyökumppaneilta ja alueen toimijoilta, ja niitä saatiin usealta eri taholta.

- Suomen ympäristökeskus:
  - Metsien Zonation-analyysit: Zonation 2018 ja Metsien monimuotoisuusarvojen priorisointikartat 2024
  - Lähteiköt ja lähteiset kuviot –aineisto
  - Kuusivaltaiset ojittamattomat suot –aineisto
  - Suotyyppikoosteaineisto
  - Tapion lehtoaineisto
  - Laajat yhtenäiset luontoalueet –aineisto
  - Potentiaalisen tulvametsän esiintymistodennäköisyys –aineisto

- Metsähallituksen Metsätalous Oy:
  - Luontokohteet Pirkanmaalla –aineisto (Silvia-järjestelmän luontotiedot)
- Suomen metsäkeskus:
  - Metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristökuviot
  - Valtakunnallisesti arvokkaat suot Pirkanmaalla –aineisto
- Tampereen kaupunki:
  - Tampereen kaupungin alueelle sijoittuvat metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristökuviot –aineisto.
    - Aineisto yhdistettiin tarkasteluvaiheessa Suomen metsäkeskuksen metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristökuviot –aineiston kanssa.

Lisäksi tarkasteltiin suojelualuetietoja: yksityiset ja valtionmaiden suojelualueet, Natura 2000 -verkosto, Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin, valtion muut suojelualueet, luonnonsuojeluohjelma-alueet, koskien suojelulla suojellut vesistöt ja maakuntakaavan SL-alueet. Linnustolle tärkeistä alueista käytettiin maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI), Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA) ja kansainvälisesti arvokkaat lintualueet (IBA) Pirkanmaalta -aineistoja. Vesistöjen osalta käytettiin seuraavia lisäisiä aineistoja: metsätaloudelle herkäät vesistöt (ELY-keskukset), purohabitaatin ennustettu muuttuneisuus (Suomen ympäristökeskus), pohjavesialueet (Suomen ympäristökeskus), pohjavesialuerajat (Suomen ympäristökeskus), arvokkaat harjualueet (POSKI-hanke), järvien vesikasvillisuusvyöhykkeet (Suomen ympäristökeskus) ja virtavesien lohikalakannat (Suomen ympäristökeskus). Lisäksi monimuotoisuuskeskittymien tunnistamistyössä huomioitiin Pirkanmaan olemassa olevat Helmi-keskittymät, metsäpeuran levinneisyysalue (Luonnonvarakeskus) ja ennustekartta vasanhoitoaikaista elinympäristön saatavuudesta (Luonnonvarakeskus ja Metsähallitus) sekä selvitys monimuotoisuudelle tärkeistä metsäalueista Pirkanmaalla (Pirkanmaan liitto 2023).

Aineistojen paikkatietoanalyysit

Aiemmat selvitykset

Suomen ympäristökeskuksen Pirkanmaan uhanalaiset lajit ja luontotyypit (2021) ja Pirkanmaan liiton Selvitys uhanalaisten lajien ja luontotyyppien keskittymistä Pirkanmaalla (2023) -selvitysten tulokset olivat hila-ruutumuodossa, jossa jokaiselle aineiston ruudulle oli laskettu niillä olevien lajihavaintojen ja luontotyyppikuvioiden lukumäärä kerrottuna niiden uhanalaisuudella seuraavasti: äärimmäiset uhanalaiset (CR) 20; erittäin uhanalaiset (EN) 10; vaarantuneet (VU) 5; silmälläpidettävät (NT) 1. Jokainen laji ja luontotyyppi laskettiin kerran per ruutu. Näin ruuduille saatiin erikseen lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusarvot, sekä myös lajien ja luontotyyppien uhanalaisuuden yhteisarvo. Kyseisistä selvityksistä on tarkemmin luettavissa niiden raporteista:

<https://pirkanmaajulkaisu.triplancloud.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=204118>

(Kontula ym. 2021, Suomen ympäristökeskus)

<https://pirkanmaajulkaisu.triplancloud.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=204122>

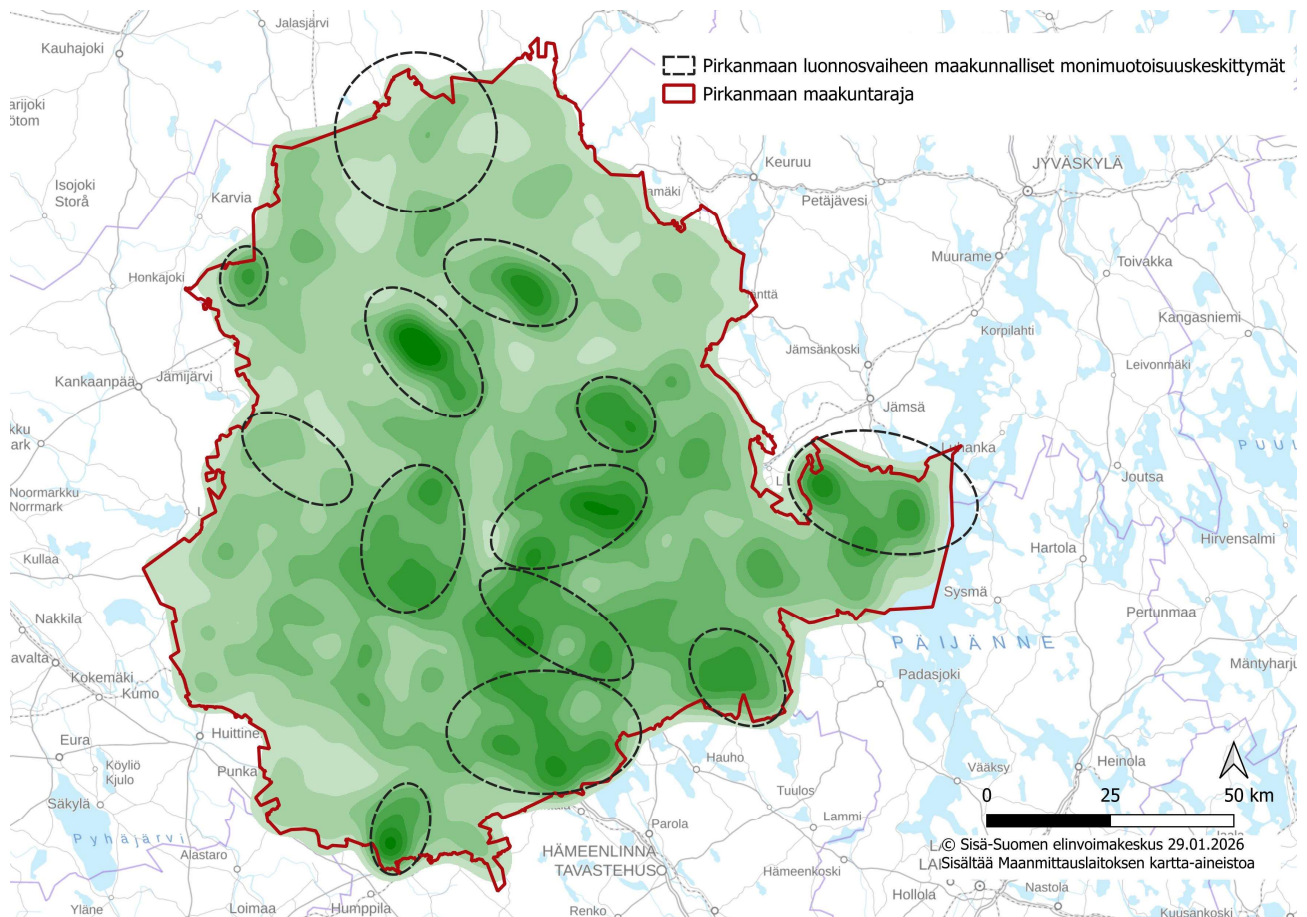
(Pirkanmaan liitto 2023).

Tässä työssä muutettiin ensin edellä kuvattujen selvitysten hila-ruutumudossa olevat paikkatietoaineistot pistemäisiksi ja pistemäisille aineistoille tehtiin lämpökartta- eli heatmap-analyyseja QIS-ohjelman Heatmap-toimintoa käyttäen. Lämpökarttojen tarkoituksena on korostaa alueita, joissa eri lajeja ja luontotyyppijä on runsaasti ja ne ovat uhanalaisimpia. Lämpökartta-analyyseissa kutakin pistettä painotettiin lajien ja luontotyyppien uhanalaisuuspistearvojen mukaisesti, jotta nähtiin minne niiden muodostaman monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet Pirkanmaalla sijoittuvat. Analyysien radius-arvona eli vaikutussäteenä käytettiin 7000 metriä.

Viimeisimmät laji- ja luontotyyppitiedot ja niiden yhdistäminen Suomen ympäristökeskuksen selvityksen 2021 tietoihin

Viimeisimpien laji- ja luontotyyppitietojen esiintymistä Pirkanmaalla tarkasteltiin aluksi erillään niistä tehdyin lämpökartta-analyysein, jotka toteutettiin samaan tapaan kuin Suomen ympäristökeskuksen (2021) selvityksissä oli tehty. Ensimmäiseksi Pirkanmaan alueelle tehtiin 1000 x 1000 m hilaruudukko, jolle summattiin ruuduittain aineistoissa esiintyvien lajien ja luontotyyppien lukumäärät niin että jokainen laji ja luontotyyppi laskettiin vain kerran per ruutu, sekä painotettiin kullekin lajille ja luontotyyppille annetun uhanalaisuuskertoimen avulla (mm. Kontula ym. 2021) seuraavasti: äärimmäiset uhanalaiset (CR) 20; erittäin uhanalaiset (EN) 10; vaarantuneet (VU) 5; silmälläpidettävät (NT) 1. Lisäksi elinvoimaisille (LC) EU:n luontodirektiivin liitteiden lajeille annettiin arvoksi lajin mukaan 1 tai 0 Pirkanmaan ELY-keskuksen lajiasiantuntijan kanssa tehdyn arvion pohjalta. Näin saatiin ruuduille laskettua uhanalaisuuspistearvot. Lopuksi ruutuaineisto muutettiin pistemäiseksi ja pistemäiselle aineistolle tehtiin lämpökartta-analyyseja QIS-ohjelman Heatmap-toimintoa käyttäen samaan tapaan kuin ylempänä kuvattujen selvitysten aineistoillekin. Myös näissä lämpökartta-analyyseissa radius-arvona käytettiin 7000 metriä ja kutakin pistettä painotettiin edellä lasketun uhanalaisuuspistearvon perusteella.

Lämpökartta-analyyseja tehtiin ensin yllä kuvatusti viimeisimmille laji ja luontotyyppitiedoille, ja lopuksi ne yhdistettiin Suomen ympäristökeskuksen selvityksen laji- ja luontotyyppitietojen kanssa, siten että saatiin kokonaiskuva Pirkanmaan luonnon monimuotoisuuden sijoittumisesta maakunnassa. Tämän kokoavan karttakuvan todettiin kuitenkin korostavan Tampereen seutua muita alueita huomattavasti enemmän, johtuen muun muassa luontotiedon keruun vinoumasta kaupunkiseudulla, joten yleiseksi esitystavaksi valittiin Suomen ympäristökeskuksen selvityksestä (2021) tehty lämpökartta-tarkastelu, joka kuvaa kattavammin koko Pirkanmaan tilannetta (kartta 1.).

Kartta 1. Suomen ympäristökeskuksen selvityksen (2021) hila-analyysin tuloksesta tehty lämpökartta-tarkastelu, jossa tummemman vihreät alueet kuvaavat korkeimpia lajien ja luontotyyppien monimuotoisuusarvoja.

Muut hyödynnetyt aineistot

Muita hyödynnetyjä aineistoja (ks. lista ylempänä) tarkasteltiin lisäksi arvoina yllä kuvattujen paikkatietoanalyysien lisäksi. Aineistoja hyödynnettiin niistä tehtyinä erillisinä lämpökartta-analyysinä tai asiantuntija-arvion pohjalta.

Monimuotoisuuskeskittymien tietokorttien yhteydessä tarkastellut aineistot

Monimuotoisuuskeskittymistä tehtyjen tietokorttien (liitteenä) koostamisen yhteydessä tarkasteltiin niitä täydentäviksi lisätiedoiksi vielä SAKTI-järjestelmän biotooppikuviotiedoista kangasmetsien esiintyvyyttä monimuotoisuuskeskittymillä, Pirkanmaan arvokkaat luontokohteet –aineistoa ja valtakunnallisesti arvokkaat maisema alueet –aineistoa, soidensuojelun täydennysehdotuksen alueita ja niiden maastokartoituksissa kerättyjä suotyyppitietoja.

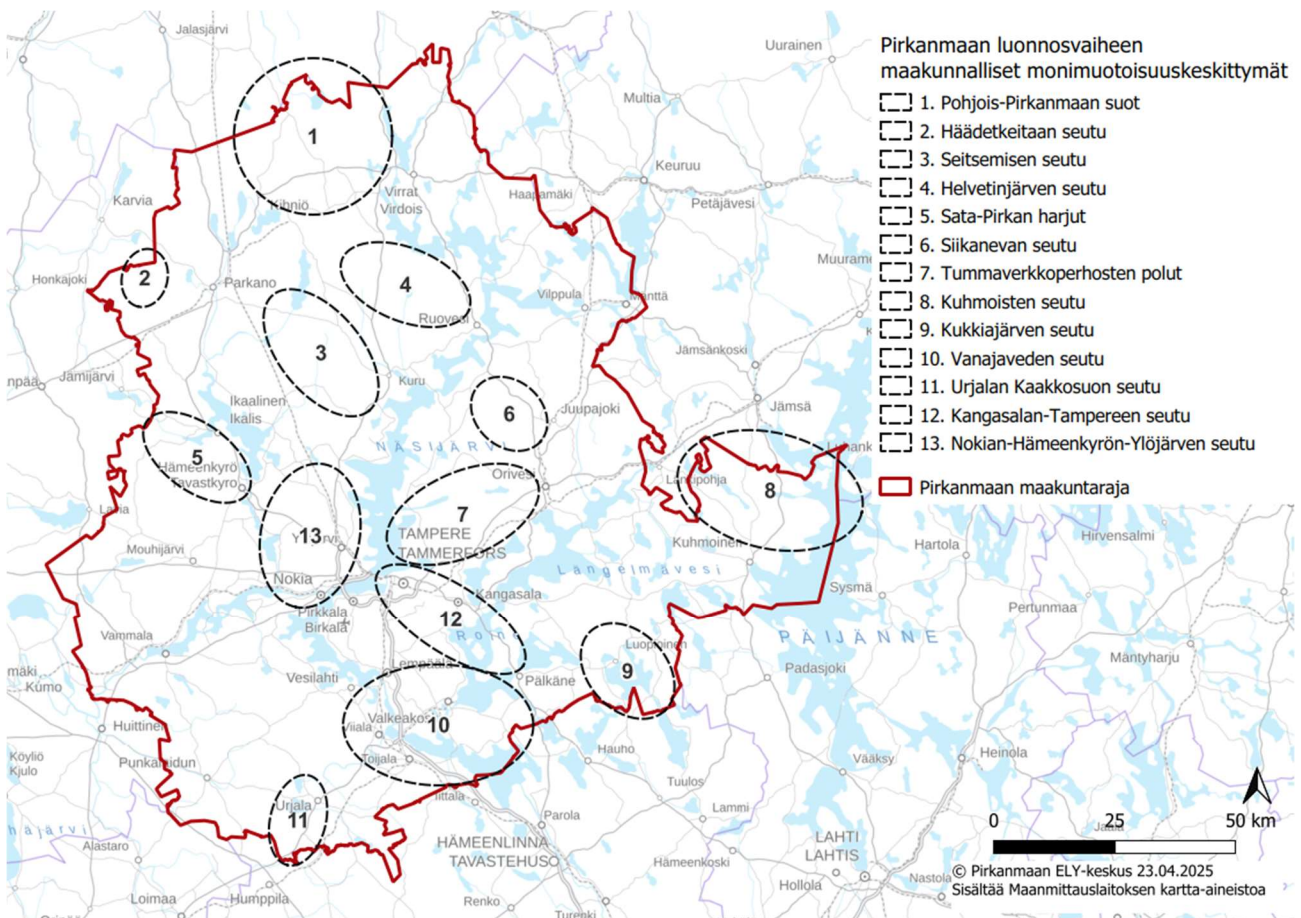
Maakunnallisten monimuotoisuuskeskittymien kuvaukset ja keskittymäkohtaiset tunnistetut monimuotoisuustyön edistämistarpeet

Tekstissä käytettävien termien selitykset:

- Natura 2000 –alueet: Natura 2000 –alueet muodostavat verkoston, jolla suojellaan koko Euroopan unionissa tärkeitä luontotyyppisiä ja lajeja. Tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Valtiot ehdottavat Natura-alueita verkostoon. Suomen Natura-alueet ovat pääasiassa nykyisiä luonnonsuojelualueita, erämaa-alueita ja suojeluohjelmien kohteita. Natura-alueiden suojelu voi perustua lainsäädäntöön, hallinnollisiin määräyksiin tai vapaaehtoiisiin sopimuksiin (metsa.fi).
- Pirkanmaan vastuulaji: Pirkanmaan vastuulajilla viitataan Suomen ympäristökeskuksen vuoden 2021 selvityksen Pirkanmaan uhanalaiset lajit ja luontotyypit yhteydessä määrittelemiin vastuulajeihin Pirkanmaalle. Määritelmän tarkka kuvaus on luettavissa selvityksestä, mutta tiivistettynä vastuulaji tarkoittaa sellaisia lajeja, joiden säilymisen kannalta Pirkanmaa on erityisen merkittävä elinympäristö suhteutettuna Suomen kokonais-pinta-alaan. Vastuulajeilla ei ole minkäänlaista virallista asemaa, mutta statuksen toivotaan auttavan kyseisten lajien populaatioiden säilymiseen ja menestymiseen jatkossakin niille esiintymille tärkeissä maakunnissa.
- IBA-alue: IBA-alueella tarkoitetaan kansainvälisesti tärkeitä lintualueita (Important Bird and Biodiversity Areas), jotka on tunnistettu BirdLife Internationalin maailmanlaajuisessa hankkeessa tärkeiden lintukohteiden tunnistamiseksi ja suojelemiseksi (birdlife.fi).
- FINIBA-alue: FINIBA-alueella tarkoitetaan Suomen tärkeitä lintualueita (Finnish Important Bird Areas), jotka tunnistettiin 2000-luvun alussa Suomen ympäristökeskuksen sekä BirdLife Suomen ja sen jäsenyhdistysten yhteistyönä (birdlife.fi).
- MAALI-alue: MAALI-alueilla tarkoitetaan maakunnallisesti tärkeitä lintualueita, joiden selvittäminen ja nimeäminen on tehty BirdLifen valtakunnallisessa hankekehityksessä, jossa alueelliset lintuyhdistykset tunnistavat alueensa maakunnallisesti tärkeät lintualueet (birdlife.fi).
- E-luokan pohjavesialue: E-luokka tarkoittaa pohjavesialuetta, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Seuraavassa luvussa on kuvattu tunnistettujen Pirkanmaan monimuotoisuuskeskittymien (1-13) luonnon ominaispiirteitä ja laji- ja luontotyyppihavaintoja, kartta 2. Monimuotoisuuskeskittymien kuvauksen koostelaatikoissa on keskittymäkohtaisesti keskeisimmät alueen monimuotoisuustyötä koskevat tarvekirjaukset syksyn työpajoista.

Luonnoksen liitteenä löytyvät tietokortit, joissa monimuotoisuuskeskittymien luontotietoa on esitelty tarkemmalla tasolla. Tietokorteissa kuvataan alueen karkea sijainti, luonnonympäristöt, keskeinen lajisto sekä uhanalaisia lajeja ja luontotyyppisiä koskevat tunnusluvut.

Kartta 2. Valitut Pirkanmaan luonnosvaiheen maakunnalliset monimuotoisuuskeskittymät.

1. Pohjois-Pirkanmaan suot

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Virtain ja Kihniön alueella. Pohjois-Pirkanmaan suot edustavat laajaa kokonaisuutta suoelinympäristöjä ja keskittymällä sijaitsee muun muassa useita soidensuojeluohjelman kohteita. Alueen soilla kasvaa lukuisia harvinaisia ja uhanalaisia suokasveja sekä elää arvokkaita hyönteislajeja. Lisäksi suoalueilla tai niiden läheisyydessä pesii ja levähtää monia petolintuja.

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee vanhoja metsiä, lehtoja, pienvesiä ja perinnebiotooppeja. Keskittymällä on useita vanhoja metsiä, jotka sijaitsevat pääosin Natura-

alueilla, joiden suojeluperusteena ovat boreaaliset luonnonmetsät. Lisäksi monimuotoisuuskeskittymälle osuu kaksi vanhojen metsien suojeluohjelman kohdetta: Kurjenmetsä ja Koiramäki. Keskittymällä sijaitsee muutamia pohjavesialueita ja pienvesiä, kuten Vähä Silmälampi, joka on ainoa Pirkanmaalla tunnettu lähdelampi. Monimuotoisuuskeskittymän seudulla sijaitsee myös kaksi ketoa, joiden alueelta on tehty muun muassa havaintoja keto-, aho- ja suikeanoidanlukoista.

Alueen suot, boreaaliset luonnonmetsät ja muut vanhojen metsien alueet, sekä lehdot tarjoavat elinympäristön usealle vaateliaalle ja uhanalaiselle lajille. Keskittymällä tavataan useita uhanalaisia lajeja, kuten nummirahkasammal, etelänriippasammal ja liito-orava, sekä linnuista mm. punasotka ja riekko. Lisäksi monimuotoisuuskeskittymällä on linnustollisesti arvokkaita alueita, kuten Joutsenjärven umpeenkasvaneella lahti ja sen soistuneet rannat. Lisäksi monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee viisi maakunnallisesti tärkeää lintualuetta (MAALI): Haukkaneva-Porrasneva, Pirjatanneva-Matolamminneva, Sarvineva, Päretneva-Teerineva ja Vermasjärvi, Mäntylänlahti.

Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuusustyön tarpeita:

Pohjois-Pirkanmaan suot

Soiden ennallistaminen, toimien kohdennus erityisesti osittain ojittamattomille soille ja soiden suojelun täydennysohjelman alueille, suojelusoita kuivattavien ojien tukkiminen/vesien palautus

Soiden suojelun edistäminen, suojellun pinta-alan lisääminen, suojelualueiden kytkeytyneisyyden tukeminen, soiden luontoarvoja tukeva metsänkäsittely suojelualueiden lähistöllä, suojelualueiden laajentaminen kattamaan reunametsiä ja puustoisia soita

Valuma-alueiden ja hydrologisten suokokonaisuuksien huomiointi soiden ennallistamisessa ja turvaamisessa, soiden ja ojituksen roolin huomioiminen vesiluonnon tilan parantamisessa

2. Häädetkeitaan seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Parkanossa, Pirkanmaan ja Satakunnan maakuntarajalla, joka muodostaa luonnonarvoiltaan tärkeän jatkumon Satakunnan puolelle, Karvian alueelle. Keskittymällä korostuvat erityisesti sen metsä- ja suoluonto. Häädetkeitaan seutu on vähäravinteisesta ja alueen metsät ovat pääosin havupuuvaltaisia kangasmetsiä. Soista esiintyy muun muassa isovarpurämeitä, korpia sekä nevaa, joista erityisesti rimpinevat ovat merkittäviä. Suoluonnon kannalta arvokas alue on mm. Kiimakeitaan alue, luonnontilainen suokokonaisuus.

Suuren osan Häädetkeitaan seudusta kattaa Häädetkeitaan Natura 2000 -alue, ja Häädetkeitaan luonnonpuisto, jolla on pitkä suojeluhistoria. Luonnonpuiston luontotyypit ovat keidassuota, luonnonmetsiin luokiteltavia kangasmetsiä, sekä puustoisia soita (ymparisto.fi). Suojelualueen ympäristöä on kartoitettu paljon.

Häädetkeitaan Natura 2000 -alueen linnusto on runsasta. Alueelle sijoittuu kahdessa osassa oleva Suomen tärkeä lintualue (FINIBA) Parkanon-Karvian rajaseudun suot ja keitaat. Samat alueet ovat tunnistettu myös maakunnallisesti tärkeiksi lintualueiksi (MAALI): Häädetkeidas ja Puurokeidas. Uhanalaiselta lajistoltaan Häädetkeitaan seudulla korostuvat suo- ja metsälajit. Lisäksi alueella on lisääntyvä taimenkanta. Häädetkeitaan seudulla esiintyy myös arvokkaita pienvesiä.

Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:

Häädetkeitaan seutu

Soiden ennallistaminen, toimien kohdennus erityisesti osittain ojittamattomille soille ja soiden suojelun täydennysohjelman alueille, suojelusoita kuivattavien ojien tukkiminen/vesien palauttaminen

Soiden suojelun edistäminen, suojelusoiden reunametsien suojelu, maakuntarajat ylittävä yhteistyö, ojittamattoman suoluonnon säilymisen turvaaminen

Taimenkannan ylläpitämisen kannalta tärkeimpien pienvesien tunnistaminen ja hoitotoimien toteutus valuma-alueetasolla, noususteiden poisto, soiden ja ojituksen roolin huomioiminen vesiensuojelussa

3. Seitsemisen seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Ikaalisten, Ylöjärven ja Parkanon alueella. Seitsemisen seutua voi kuvailla hyvin monimuotoiseksi ja alueelle tärkeitä luontoarvoja ovat muun muassa sen metsät, suot, pienvedet ja perinnebiotoopit. Alueella sijaitsee Seitsemisen kansallispuisto ja Seitsemisen Natura 2000 -alue.

Seitsemisen seudulla kasvaa Pirkanmaan vanhimpia ja monimuotoisuudelle tärkeitä metsiä, esimerkiksi Multiharjun aarniometsä. Alueelle erityistä ovat myös sen vanhan metsän lajit, sekä metsäpeura, joka on Seitsemisen seudulla sen levinneisyysalueen eteläisimmällä laidalla.

Metsien ohella myös harjuja ja soita esiintyy runsaasti. Harjualueista seudulla sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Seitsemisharju, maakunnallisesti arvokkaat Mullikummunmaa ja osittain Pitkäkangas sekä paikallisesti arvokkaat Matinharju ja Hirviharju. Suoluonnon kannalta mm. Soljasten suot ovat Pirkanmaalla merkittävä, valtaosin luonnontilainen allikkosoiden suokokonaisuus. Alueella on myös yksi valtakunnallisesti arvokas perinnebiotooppikohde.

Seitsemisen kansallispuiston alueella on tunnistettu olevan Suomen tärkeä lintualue (FINIBA) Seitsemisen kansallispuisto, joka on samalla myös maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI).

Seitsemisen seudulla sijaitsee myös arvokkaita pienvesiä, kuten lähteet ja lähteiköt sekä E-luokan pohjavesialueita (yhteensä kolme E-luokan lähdeettä). Lisäksi alueen eteläpäässä on lampia, jotka ovat nousseet esiin pienvesiselvityksessä 1993.

Seitsemisen kansallispuiston itäpuolella sijaitsee Helvetinjärven kansallispuisto. Kansallispuistojen välinen peitteellinen metsäalue on tärkeä ekologinen käytävä. Kansallispuistojen hoito- ja kehittämissuunnitelmassa on myös mainittu näiden alueiden välisen alueen kehittäminen.

4. Helvetinjärven seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Ruoveden, Ylöjärven ja Virtain alueella. Seudulla sijaitsevat Helvetinjärven kansallispuisto ja Natura 2000 -alue. Helvetinjärven Natura 2000 -alueella esiintyy muun muassa rotkolaaksoja ja jyrkkärantaisia järviä, ja alue onkin yksi Länsi-Suomen jylhimmistä alueista (ymparisto.fi). Maaston vaihtelevuus näkyy myös monipuolisina luontotyyppinä sekä lajistona. Alueelle tärkeitä luontoarvoja ovat etenkin sen suot, metsät, pienvedet, sekä kalliot ja kalliojyrkänteet.

Helvetinjärven seudun metsät ovat vaihtelevia ja erityistä alueelle ovat vanhan metsän lajit. Alueelta löytyy useita luonnonsuojelullisesti arvokkaita lampia, sekä E-luokan pohjavesialue ja sillä yksi E-luokan lähdekohde. Teerinevan alue on valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu suo. Lisäksi alueelle sijoittuu kaksi paikallisesti arvokasta harjualuetta Peskanharju-Iloisetmäet ja Paattiharju, sekä osittain yksi maakunnallisesti arvokas harjualue Kattilakuopat-Huilahdenharju.

Linnuston osalta alueella on yksi Suomen tärkeä lintualue (FINIBA) Helvetinjärven kansallispuisto, sekä yksi maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI) Haukkamaan erämaajärvet ja -lammet.

Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita: Seitsemisen seutu ja Helvetinjärven seutu

Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen kytkeytyneisyyden vahvistaminen ja käytäväalueiden tunnistaminen ja turvaaminen

Vanhojen metsien ja niiden lajiston säilymisen edistäminen, luontoarvojen tukeminen myös suojelualueiden välillä/ympäristössä, lahoppuun määrän lisääminen, kytkeytyneisyyden vahvistaminen, suojellun pinta-alan lisääminen

Metsien käsittelyssä luonnon huomioimisen tavoitteet korkeammalle tasolle (mm. kuolleen puun osalta ja säästöpuumäärissä, suojavyöhykkeet)

Ennallistamispoltot suojelualueilla ja niiden ulkopuolella, ennallistamispolttojen lisääminen, palojatkumon laajentaminen ja turvaaminen

Metsäpeuran leviämispotentiaalin vahvistaminen, vieraslajien torjunta mm. tuomipihlaja ja terttuselja metsäisissä ympäristöissä

Soidensuojelun edistäminen, erityisesti soiden suojelun täydennysehdotuksen alueilla

Soiden ennallistaminen, suokokonaisuuksien ja ekologisen kytkeytyneisyyden huomiointi, soiden ja kangasmetsien reunavyöhykkeiden ja vaihettumisvyöhykkeiden hoito sekä niiden huomiointi metsäkäytössä

Luontotiedon lisääminen kansallispuistojen ulkopuolisilta alueilta ja tarvittaessa luonnonhoito

Seitsemisen seutu: Olemassa olevien perinnebiotooppiverkostojen kehittäminen, perinnebiotooppilajiston turvaaminen ja vahvistaminen, kulituksen/ennallistamispolttujen jatkaminen, laidunnushoidon lisääminen

5. Sata-Pirkan harjut

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Ikaalisten ja Hämeenkyrön alueella, ja se on luontotyypeiltään sekä lajistoltaan monipuolinen kokonaisuus. Alueelle erityistä ovat etenkin sen halki kulkevat harjualueet, niihin liittyvät pienvedet ja arvokkaat pohjavesialueet. Näiden lisäksi keskittymällä sijaitsee arvokasta suoluontoa sekä useita maakunnallisesti arvokkaita perinnebiotooppeja.

Hämeen kangas, Vatulanharju ja Ulvaanharju ovat arvokkaita geologisia muodostumia ja kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaisiin harjualueisiin sekä harjijensuojeluohjelmaan. Harjumetsien paahderinteillä esiintyy vaateliasta paahdelajistoa, kuten harjuajuruohoa, hietaneilikkaa ja harjuliekkoa. Luontotyyppinä harjualueiden valorinteet ovat vaarantuneita koko Suomessa ja Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisia. Lisäksi Vatulanharju on tunnistettu maakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi (MAALI).

Keskittymälle sijoittuu Hämeen kankaan ja Ulvaanharjun, Vatulanharjun pohjavesialueet, jotka ovat saaneet 1E-luokituksen. Pohjavesialueilta ja harjualueiden reunoilta on tunnistettu kahdeksan lähteikköä E-kohteiksi. Pohjavesialueiden lähteistä kolme on lisäksi tunnistettu luonnonsuojelullisesti arvokkaiksi pienvesiksi Pirkanmaalla 1990-luvulla tehdyssä pienvesiselvityksessä. Keskittymällä sijaitsee lajistollisesti erittäin arvokkaita lähteitä, joilla esiintyy esimerkiksi Pirkanmaan ainoa tunnettu lähdesaran esiintymä ja lisäksi erityisesti suojeltavaa lajistoa, kuten äärimmäisen uhanalainen piilosammal. Myös Vatulanharju-Ulvaanharjun pohjavesialuilla esiintyy uhanalaista lähdelajistoa, kuten vaarantunutta harsosammalta. Pirkanmaa on harsosammalten esiintymisen ydinaluetta. Lisäksi monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee Turkimusojat, joka on yksi Pirkanmaan kolmesta jokihelmisimpukkapurosta.

**Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:
Sata-Pirkan harjut**

Harjuluonnon ja lajiston turvaaminen, paahderinteiden ja harjumänniköiden hoito, avoimuuden säilyttäminen ja lisääminen, ennallistamispoltot ja palojatkumon turvaaminen, harjuluonnon hoidon tarpeen kartoitus, harjuluonnon ja paahderinteiden suojelu

Vesien tummumisen ehkäisy, raakkupuron tilan parantaminen

Lähteiden ja lähdesoiden sekä niiden lajiston turvaaminen, lähteiden ennallistaminen, pohjavesivaikutteisten ekosysteemien huomiointi

Nykyisten perinnebiotooppiverkostojen kehittäminen

6. Siikanevan seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Oriveden, Ruoveden ja Juupajoen alueella. Siikanevan seudulla merkittävää ovat etenkin sen suot, pienvedet, metsät ja kalliojyrkänteet. Alueella sijaitsee Siikaneva, joka on Pirkanmaan laajin yhtenäinen suoalue ja Natura 2000 -aluetta. Muita merkittäviä suokokonaisuuksia seudulla ovat esimerkiksi Porrasneva-Talvineva ja Roominnotko. Lisäksi alueella esiintyy uhanalaisia suolajeja.

Siikanevan seutu on pienvesiltään rikas, ja alueella esiintyykin muun muassa E-luokan pohjavesialueita joilla 11 kpl E-kohteita, merkittäviä lähteitä ja lähdelajistoa, Ryövärinkuoppa, Pärjänlähteet, Pärjänoja, Roominnotko ja puroelinympäristöjä. Muita vesistöarvoja ovat esimerkiksi Huikonjoki, Jouttijoki ja Aituanjoki.

Alueella sijaitsee neljä maakunnallisesti arvokasta harjualueita Siikakangas, Särkikangas, Ryövärinkuoppa ja Konilamminkangas sekä neljä paikallisesti arvokasta harjualueita Huikonkangas-Käpylänkangas, Kuivajärvi-Valkeajärvi, Santakangas ja Kuuroharju-Tuomelanharju.

Linnuston kannalta Siikanevan seutu on merkittävä: Siikaneva on yksi Pirkanmaan merkittävistä lintusoista (ymparisto.fi). Lisäksi alueella on yksi Suomen tärkeä lintualue (FINIBA) Ruoveden itäpuoliset metsät ja kaksi maakunnallisesti tärkeää lintualueita (MAALI) Siikaneva ja Siikakangas.

**Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:
Siikanevan seutu**

Soiden ennallistaminen, erityisesti suojelusoita kuivattavien ojien tukkiminen/vesien palauttaminen

Lähteiden ennallistaminen, soiden ja ojituksen roolin huomioiminen vesiluonnon tilan

parantamisessa

Metsäluonnon ja soiden kytkettyneisyyden vahvistaminen, suojelun edistäminen erityisesti vanhat metsät ja korvet, suojelusoiden reunametsien turvaaminen ja suojelu, soiden suojelun täydennysohjelman kohteiden suojelu, monimuotoisuuden huomiointi ja lisääminen arvokkaiden vanhojen metsien suojelualueiden lähistöllä

Perinnebiotooppien luontotiedon lisääminen ja kartoittaminen Juupajoen seudulla

7. Tummaverkkoerhosten polut

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Tampereen, Oriveden, Kangasalan ja Ylöjärven alueella. Keskittymällä on nimensä mukaisesti lukuisia tummaverkkoerhosniittyjä, jotka muodostavat lajille ainutlaatuisen elinympäristö- ja kulkureittiverkoston. Tummaverkkoerhonen on myös Pirkanmaan vastuulaji.

Monimuotoisuuskeskittymä sijoittuu Etelä-Hämeen lehtokeskuksen pohjoisosaan. Keskittymällä sijaitsee mm. suojeltujen soiden hajanainen verkosto, jokilaaksoa sekä useita pienvesikohteita ja perinnebiotooppeja. Keskittymän erikoisuutena on sillä sijaitseva Pirkanmaan ainoa varsinainen lettokeskus sekä Pirkanmaan ainoat huurreammallähteet.

Keskittymään sisältyvien Tampereen liuskekivivyöhykkeen ja kalkkikallion ansiosta elinympäristöt ja eliöstö ovat monimuotoisia erityisesti Harjunvuori-Viitapohjan Natura-alueella ympäristöineen. Keskittymällä on mm. kalkkia vaativan tikankontin (silmläpidettävä) ainoa esiintymä Pirkanmaalla.

Tummaverkkoerhosten polut -keskittymälle sijoittuu osittain Ruoveden itäpuoliset metsät -niminen Suomen tärkeä lintualue (FINIBA) sekä Nuorajärven Natura 2000 -alue, joka on valtakunnallisesti arvokas lintuvesikokonaisuus. Nuorajärvi on tärkeä lintujen pesimäympäristönä ja muuttoaikaisena levähdyspaikkana sekä vesilintujen sulkimisalueena (ymparisto.fi).

Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:

Tummaverkkoerhosten polut

Tummaverkkoerhosverkoston kehittäminen ja hoito, kustannustehokas ja ekologisesti vaikuttavat hoitotoimet, kulotuksen ja avoimuuden lisääminen, suojelutarpeiden tunnistaminen

Perinnebiotooppitiedon lisääminen, kartoituksia Orivesi-Eräjärvi seudulla

Arvokkaan luonnon ja lajiston turvaaminen, suojelualueiden pinta-alan lisääminen ja laajentaminen, Geologisen kokonaisuuden huomiointi

Suojelualueiden ulkopuolisten arvokkaiden lehto- ja kallioalueiden sekä pellonreunahaavikoiden inventointi, hoito ja suojelun edistäminen

Rehevien soiden ennallistaminen (letot)

Pienvesien (lähteet, purot) suojelun edistäminen ja ennallistaminen, lähteikköluontotyyppien ja niiden lajiston turvaaminen, vähäravinteisten järvien säilymisen turvaaminen

8. Kuhmoisten seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Kuhmoisissa, Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen maakuntarajoilla. Seudun luontoa luonnehtivat muun muassa sen korkeuserot, jyrkänteet, yhtenäiset metsäalueet, vesi- ja suoluonto. Kuhmoisten seudulla sijaitsee muun muassa Isojärven kansallispuisto sekä Isojärvi-Arvajanreitti –niminen Natura 2000 -alue.

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee varttuneiden ja laajojen yhtenäisten luonnontilaisenkaltaisten metsien verkostoja. Erityisiä metsälajeja alueella ovat esimerkiksi äärimmäisen uhanalainen punahärö, erittäin uhanalainen kantopaanusammal sekä vaarantunut haavansahajumi. Alueen luonnonsuojelullisesti arvokkaita pienvesiä ovat esimerkiksi oligotrofiset ja kirkasvetiset Vatijärvi ja Vuorisjärvi sekä pohjavesivaikutteinen Myllypuro. Perinnebiotooppien osalta alueella on maakunnallisesti arvokas ja pinta-alaltaan suuri kohde sekä yksi valtakunnallisesti arvokas kohde. Alueelle erityistä perinnebiotooppilajistoa ovat esimerkiksi erittäin uhanalaiset idänverijuuri ja ketokatkerö. Kuhmoisten seudulla sijaitsee myös kolme Suomen tärkeää lintualueita (FINIBA) Isojärven kansallispuisto, Päijänteen alue ja Kylämän lammet.

Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:

Kuhmoisten seutu

Vanhojen metsien turvaaminen, vanhojen metsien suojelu, suojellun pinta-alan kasvattaminen, haapametsien ylläpito, haapojen ja lahoppuujatkumon turvaaminen, suojelualueiden luontoarvoja tukeva metsänhoito ja -käsittely, luontoarvojen huomiointi maankäytössä

Selvitystarve ja toimenpiteiden kohdennustarve erityisesti vanhan metsän ja vanhojen haapojen keskittymille, lehdon hoito erityisesti suojelualueiden lähistöllä, korpisoiden ennallistaminen

Vanhojen metsien lajiston ja niiden elinympäristöjen turvaaminen (mm. punahärö, haapajumi, kantopaanusammal), soveltuvien elinympäristöjen lisääminen uusissa elinympäristöissä ja talousmetsissä, lajikartoituksien tarve erityisesti suojelualueiden ulkopuolisilta alueilta

Uhanalaisen perinnebiotooppilajiston turvaaminen

Vesiluontotiedon parantaminen mm. pienvedet ja kivikkorannat, virtavesikunnostukset

9. Kukkiajärven seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Pälkäneellä, Kanta-Hämeen maakuntarajan läheisyydessä. Alueelle merkittävää ovat erityisesti sen lehdot, jalopuukankaat ja -lehdot, perinnebiotoopit sekä suo- ja metsäluonto.

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee sen nimen mukaisesti Kukkiajärvi, joka on Natura 2000 -aluetta ja valtakunnallisesti edustava sekä arvokas vesiluontokohde. Järven vedenlaatu on erinomainen ja järvi on merkittävä myös lajistonsa puolesta (ymparisto.fi). Kukkiajärven yhtenä erityisyytenä on sen luontotyyppi: hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet. Se on Pohjois-Euroopan edustavimpia vesikasvijärviä ja sen pohjaversokasvillisuus on poikkeuksellisen runsasta (ymparisto.fi). Kukkialla kasvavat esimerkiksi kirkkaiden vesien kasvilaji raani ja uposvesisanikkainen euroopanormio, joka on sekä erittäin uhanalainen laji että Pirkanmaan vastuulaji. Euroopanormion ainoa esiintymispaikka sijaitsee Suomessa Kukkialla ja se elää siellä levinneisyysalueensa äärirajalla. Kukkiajärvi on lisäksi tunnistettu kansainvälisesti arvokkaaksi lintualueeksi (IBA) ja Suomen tärkeäksi lintualueeksi (FINIBA).

Kukkiajärven seutu on maaperältään ravinteikasta ja sen kasvillisuus on monipuolista. Alueella esiintyy lehtoja sekä jalopuukankaita ja -lehtoja, ja alue kuuluu Etelä-Hämeen lehtokeskittymään. Perinnebiotooppien osalta alueella on kaksi maakunnallisesti arvokasta ja yksi valtakunnallisesti arvokas kohde. Alueella sijaitsee yksi maakunnallisesti arvokas harjualue Suksia-Sarkanen sekä yksi paikallisesti arvokas harjualue Tuliharju.

Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:

Kukkiajärven seutu

Kukkiajärven tilan turvaaminen ja parantaminen, arvokkaan lajiston turvaaminen

Maa- ja metsätalouden vesistöhaittojen sekä rehevöitymisen ja vesien tummumisen ehkäiseminen

Valuma-aluetoimet, toimenpiteiden valuma-aluekohtainen suunnittelu ja kohdentaminen, vesiluontoarvojen huomiointi maankäytössä, vaellusesteiden poisto, vesien riittävyyden varmistaminen

Ormion nykytilan selvittäminen lajin säilymisen turvaaminen

Lintuvesikantojen vahvistaminen

Lehtojen ja rantametsien turvaaminen, suojellun pinta-alan lisääminen, suojelualueiden laajentaminen, lehtipuuston lisääminen, kytkeytyneisyyden vahvistaminen ja turvaaminen, suojelun kohdentaminen saariin ja rantametsiin, joissa lehtoa

Lehtojen ja rantametsien hoito, talousmetsien luonnonhoidon ja monimuotoisuuden lisääminen, rantaluonnon tilan parantaminen mm. kiviset rannat

10. Vanajaveden seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijoittuu Valkeakosken, Akaan, Lempäälän, Vesilahden, Kangasalan ja Pälkäneen alueelle. Vanajaveteen kuuluu niin kapeita, läpivirtaustyyppisiä ja lähes jokea muistuttavia alueita kuin läpivirtausjärven laajentumia sekä esimerkiksi monipuolisesti erilaisia rantatyyppisiä. Seudulla on myös monia matalia lintujärviä tai -lahtia, joista useita on tunnistettu Suomen (FINIBA) tai maakunnallisesti (MAALI) tärkeiksi lintualueiksi. Tärkeitä lintualueita seudulla on esimerkiksi Ahtialanjärvi, joka on sekä maakunnallisesti (MAALI) että myös kansainvälisesti (IBA) tärkeäksi tunnistettu lintualue.

Vanjaveden seudulla näkyy ihmistoiminnan pitkä maankäyttöhistoria, ja seudulle onkin keskittynyt Pirkanmaalla huomattava määrä perinnebiotooppeja. Alueelta löytyy niittyjä, vanhoja hakamaita ja ketoja. Perinne- ja kulttuuriympäristöjen lajeista esimerkkinä on alueella esiintyvä erittäin uhanalainen tähkämaitikka sekä paahdelajeista erittäin uhanalainen mäkihiilikoi.

Vanajaveden seutu sijaitsee Etelä-Hämeen lehtokeskuksen alueella. Keskittymällä monimuotoisuuden kannalta merkittäviä metsäluonnon kohteita ovat esimerkiksi rantojen tervaleppäkorvet, kynäjalavaesiintymät, pähkinälehdot sekä muut jalojen lehtipuiden, erityisesti lehmuksen, muodostamat pienialaiset metsiköt. Vanajaveden rannoilla kasvava kynäjalava on Pirkanmaan vastuulaji.

Monimuotoisuuskeskittymällä kulkee myös Salpausselän jatkeena oleva pitkittäisharjujakso. Sen osiin kuuluu muun muassa Sääksmäen Rapolanharju, jonka rinteillä esiintyy mm. rikasta perhoslajistoa, esimerkiksi erittäin uhanalainen paahdekiiltokääriäinen.

Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:

Vanajaveden seutu

Vanajaveden tilan parantaminen, veden laadun parantaminen, valuma-alueitoimet erityisesti kosteikot, vesiluonnon kannalta merkittävien alueiden säästäminen kaavoituksessa, säännöstelyhaittojen ehkäiseminen

Lehtojen ja rantaluonnon turvaaminen ja tilan parantaminen, rantametsien ja lehtojen hoito, rantametsien tehostettu suojelu etenkin lehtoalueilla mm. Valkeakosken tervaleppäkorvet, lehtojen suojellun pinta-alan lisääminen, suojelualueiden laajentaminen,

kytkeytyneisyyden tukeminen ja huomiointi, lehtipuuston lisääminen ja suosiminen metsänkäsittelyssä, lehtojen ja kynäjalavan kartoitus

Vieraslajien torjuminen ja leviämisen ehkäiseminen märissä lehdoissa ja luhdissa mm. isosorsimo ja jättipalsami

Lintuvesien hoidon jatkuvuuden varmistaminen, lintuvesien hoidon lisääminen ja hoidettavan alueen laajentaminen, lintuvesikunnostukset mm. poistokalastus, rantojen avoimena pitäminen laidunnuksella

Perinnebiotooppiverkoston kehittäminen, kulutuksen lisääminen, perinnebiotooppien hoito ja hoidon jatkuvuuden turvaaminen

Harjujen paahderinteiden hoito

Kirjopapurikon ja sen elinympäristön turvaaminen

11. Urjalan Kaakkosuon seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Urjalan alueella, Kanta-Hämeen maakuntarajan läheisyydessä. Alueen luonnon kannalta merkittävää ovat erityisesti sen lehdot, jalopuukankaat ja -lehdot sekä suoluonto. Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee Kaakkosuon-Kivijärven Natura 2000 -alue, joka on laaja sekä valtakunnallisesti arvokas luontotyyppien kokonaisuus (ymparisto.fi). Kohteella on esimerkiksi luonnontilainen ja kasvillisuudeltaan monipuolinen keidassuokokonaisuus sekä muita arvokkaita suotyyppiejä.

Urjalan Kaakkosuon seudulla sijaitseva Kortejärvi on valtakunnallisesti arvokas lintuvesialue ja Pirkanmaan tärkeitä lintujärviä, jolla on merkittävä pesimälinnusto ja se toimii tärkeänä kevätaikaisena levähtämisaikana. Kortejärvi on myös Suomen tärkeä lintualue (FINIBA) sekä maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI) Kortejärvi ja kerääntymäpelot. Alueella on lisäksi yksi valtakunnallisesti arvokas perinnebiotooppikohde ja yksi paikallisesti arvokas harjualue Juurtinkangas.

Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:

Urjalan Kaakkosuon seutu

Lintuvesien hoitomahdollisuuksien selvittäminen ja pohjakarien rakentaminen, rantaniittyjen avoimena pitäminen, vähätuottoisten peltoalueiden hyödyntäminen kosteikkoina

Veden laadun parantaminen, taimenen elinolojen parantaminen, virtavesikunnostukset, virtavesien luontaisten rakennepiirteiden palauttaminen, tulvatasanteiden lisääminen, vaellusesteiden purkaminen/kalatiet, säännöstelyn kehittäminen

12. Kangasalan-Tampereen seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Kangasalan, Tampereen ja Pälkäneen alueella. Keskittymän lävitse kulkevat valtakunnallisesti arvokkaat harjualueet Vehoniemenharju, Keisarinharju ja Syrjänharju. Lisäksi monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee kaksi maakunnallisesti arvokasta harjualueutta Punamultalukko-Isokangas ja Kirkkoharju-Lentolankangas sekä kaksi paikallisesti arvokasta harjualueutta Kuohunharju ja Aakkulanharju. Kangasalan-Tampereen seudulle keskittyy etenkin lajistoarvoja sekä arvokasta metsäluontoa.

Kangasalan Keisarinharju – Vehoniemenharjun Natura 2000 -alue on metsiltään monipuolista: pääosa niistä on havupuuvaltaista harjumetsää, mutta metsätyyppien kirjo on monipuolinen ja alueella on myös luonnonmetsänpiirteitä (ymparisto.fi). Monimuotoisuuskeskittymällä merkittävää ovat myös lehdot, ja alueella sijaitseekin kolme lehtojensuojeluohjelman kohdetta: Hepomäen-Kalkunvuoren pähkinälehdot, Huutijärven lehto ja Suoramanjärven lehto. Tampereen Kauppi-Niihaman alueella kasvaa etenkin varttuneita ja vanhoja metsiä, joissa on runsaasti lahpuustoa, sekä esiintyy mm. erittäin uhanalaista lahokaviosammalta.

Kauppi-Niihama-lidesjärven seudulla on arvokkaita lepakoalueita. Monimuotoisuuskeskittymän alueella esiintyviä uhanalaisia metsälajeja ovat esimerkiksi vaarantuneet valkoselkätikka ja liito-orava. Elinvoimaisista direktiivilajeista tavataan muun muassa täplälampikorentoa ja Alasjärven alueella viitasammakkoa.

Monimuotoisuuskeskittymälle sijoittuu lisäksi Keiniänrannan Natura 2000 -alue, joka on valtakunnallisesti merkittävä kohde. Kohteella kasvaa tervaleppäyhteisö, joka on riippuvainen törmän juurelta purkautuvasta pohjavedestä (ymparisto.fi). Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee E-luokan pohjavesialue ja Keiniänrannan Natura 2000 -alueella seitsemän merkittävää lähdeä. Keiniänrannan vallitsevina kasvillisuustyyppinä alueella ovat tervaleppäkorpi sekä saniaistyyppin kostea lehto (ymparisto.fi). Kohteella esiintyy muun muassa vaarantunutta isonauhasammalta ja silmälläpidettävää lepikkolaakasammalta.

Kangasalan-Tampereen seudulle sijoittuu linnustollisesti merkittäviä alueita. Kangasalan Kirkkojärven Natura 2000 -alue on kansainvälisesti arvokas kosteikko- ja linnustoalue ja se muodostuu viidestä erillisestä järviältäaasta: Kirkkojärvestä, Taivallammista, Säkkölänjärvestä, Kyläjärvestä ja Ahulista. Alueella on monipuolinen linnusto ja erityisesti muutonaikaiset yksilö- ja lajimäärät ovat korkeita. Kangasalan lintujärvet ovat tunnistettu kansainvälisesti tärkeäksi lintualueeksi (IBA) sekä myös Suomen tärkeäksi lintualueeksi (FINIBA). Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee myös Pälkäneen-Kangasalan selkävedet -niminen Suomen tärkeä lintualue (FINIBA) sekä viisi maakunnallisesti tärkeää lintualueutta (MAALI) Huutijärvi Teerimäki, Roine Kaivanto, Rissansaaret ja Kuulialanlahti, sekä lidesjärvi. lidesjärvi on lintuvesiensuojeluohjelman kohde ja järveltä on tehty havaintoja muun muassa äärimmäisen uhanalaisesta punasotkasta ja erittäin uhanalaisesta nokikanasta.

Kangasalan-Tampereen seudulla on ainakin yksi maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppikohte ja useita paikallisesti arvokkaita perinnebiotooppikohteita. Alueen

perinne- ja kulttuuriympäristöjen lajeista esimerkkinä erittäin uhanalainen keltakynsimö sekä paahdelajeista erittäin uhanalaiset mäkihiilikoi ja ahdeyökkönen.

**Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:
Kangasalan-Tampereen seutu**

Harjuluonnon suojelu ja säilyttäminen, lajiston turvaaminen (mm. kissankäpäläesiintymät), vieraslajien torjuminen

Luontoarvojen säilymisen turvaaminen, suojellun pinta-alan lisääminen, reunavyöhykkeiden monimuotoisuuden vaaliminen, hulevesien hallinta rakennetuilla seuduilla

Valuma-aluelähtöiset vesiensuojelutoimet, lintujen pesimisen tukeminen, järvien tilan parantaminen, pohjavesivaikutteisten ekosysteemien huomiointi

13. Nokian-Hämeenkyrön-Ylöjärven seutu

Monimuotoisuuskeskittymä sijaitsee Nokian, Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Tampereen alueella. Seudulle merkittävää ovat erityisesti sen jalopuulehdot ja -kankaat, suoluonto sekä kalliojyrkänteet.

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee Kaakkurijärvet-niminen Natura 2000 -alue, joka on luonnontilaisten pienten järvien ja lampien kokonaisuus. Se on luokiteltu valtakunnallisessa pienvesi-inventoinnissa arvokkaaksi alueeksi (ymparisto.fi). Natura 2000 -alueen järvien ja lampien rantasuot ovat suurimmaksi osaksi täysin luonnontilaisia (ymparisto.fi). Kaakkurijärvien alueella elää mm. nimensä mukaisesti kaakkuri ja alue on tunnistettu Suomen tärkeäksi lintualueeksi (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi (MAALI). Monimuotoisuuskeskittymälle sijoittuu osittain myös toinen maakunnallisesti tärkeä lintualue Piikkilänjärvi-Kuljunlahti.

Nokian-Hämeenkyrön-Ylöjärven seudulla sijaitsee kaksi Pirkanmaan kolmesta jokihelmisimpukkajoesta: Pinsiön-Matalusjoki ja Ruonanjoki, jotka ovat myös Natura 2000 -alueita. Jokihelmisimpukka on erittäin uhanalainen laji ja Pirkanmaan vastuulaji. Pinsiön-Matalusjoki saa alkunsa Pinsiönharjusta purkautuvasta pohjavedestä. Sekä Pinsiön-Matalusjoki että Ruonanjoki ovat luokiteltu arvokkaiksi valtakunnallisessa pienvesi-inventoinnissa (ymparisto.fi).

Nokian-Hämeenkyrön-Ylöjärven seudulle sijoittuu kolme maakunnallisesti arvokasta harjualuetta Pinsiönkangas-Ketunkivenkangas, Pikku-Ahvenisto-Julkujärvi ja Maatialanharju sekä neljä paikallisesti arvokasta harjualuetta Viikinharju, Niemenkangas, Kolikangas ja Niemenmäki. Seudulla sijaitsee E-luokan pohjavesialue ja yksi merkittävä lähde.

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsevalla Nokianvirran alueella on useita luontoarvoja: Nokianvirran rannalla kasvaa useita pähkinäpensaitkoja, sekä sijaitsee Haaviston vuorijalavalehdot ja Nokianvirran vuorijalavametsikkö, jotka ovat lähes ainoita alueita

Pirkanmaalla, joilla vuorijalavaa esiintyy runsaammin. Lisäksi Nokianvirran rannalla kasvaa Pirkanmaan vastuulajia kynäjalavaa. Nokianvirtaan laskevissa Laajanojassa ja Kyyniojassa on luontaisesti lisääntyvä taimenkanta. Laajanojalla esiintyy myös arvokasta sammallajistoa.

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee myös Taaborinvuoren Natura 2000 -alue, joka on laajahko, monipuolinen ja erämainen vanhan metsän alue (ymparisto.fi). Taaborinvuoren Natura 2000 -alueen suojeluperusteena ovat luontotyypeistä muun muassa boreaaliset luonnonmetsät ja lajeista vaarantunut isotorasammal. Lisäksi alueelta on havaintoja vaarantuneesta haapariippusammalesta.

Lajistollisena erikoisuutena monimuotoisuuskeskittymällä on esimerkiksi paahdelajeihin kuuluva vaarantunut palosirkka, jonka ainoa Pirkanmaan esiintymä sijaitsee alueella. Lisäksi metsälajeista alueella kasvaa silmälläpidettävää hajuheinää. Arvokasta sammallajistoa on havaittu myös esimerkiksi Sorvajärven laskupurossa, joka laskee Sorvajärvestä Lavajärveen.

Nokian-Hämeenkyrön-Ylöjärven seudulle sijoittuu muutama paikallisesti arvokas perinnebiotooppikohde ja Korpijärven haka –niminen Natura 2000 -alue, joka muodostuu pienestä niitystä ja hakamaasta. Korpijärven haan Natura 2000 -alueelta sekä sen lähettäviltä on tehty havaintoja uhanalaisesta putkilokasvilajistosta.

Tunnistettuja keskeisiä monimuotoisuustyön tarpeita:

Nokian-Hämeenkyrön-Ylöjärven seutu

Harjuluonnon suojelu ja säilyttäminen, harjujatkumon tukeminen, harjujen umpeenkasvun ehkäisy

Lehtojen tilan parantaminen, lehtojen hoito (mm. kynä- ja vuorijalava, pähkinäpensas), lehtojen hoitotarpeen määrittely ja suojelun edistäminen, rantalehtojen ja kallioalueiden suojelun tehostaminen

Purojen tilan parantaminen, raakkupurojen rantametsien riittävien suojavyöhykkeiden turvaaminen, vaellusesteiden poisto, jokivarsien suojelun edistäminen ja lisääminen, raakkujen huomiointi metsätaloustoimissa, pohjavesivaikutteiset ekosysteemit ja niiden huomiointi

Olemassa olevien perinnebiotooppiverkostojen vahvistaminen, rata-alueet uuselinympäristöinä, kytkeytyvyyden lisääminen, lajiston leviämistä tukeva hoito ja elinympäristöjen tilan parantaminen, rata-alueiden monimuotoisuutta tukeva hoito, poltot, siirtoistutukset

Vieraslajien torjuminen

Kaakkurin elinympäristön parantaminen

6. Lähteet

Birdlife.fi (www.birdlife.fi)

Kontula T, Raunio A, Lehikoinen A, Heilala T, Kolu S, Liukko U-M, Rytteri T & Teeriaho J. 2021. Pirkanmaan uhanalaiset lajit ja luontotyypit. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 20 | 2021. Suomen ympäristökeskus SYKE. Biodiversiteettikeskus.

Lindholm A. 2014. Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014. Pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen Pirkanmaalla (POSKI-hanke). Raportteja 110 | 2014. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Pirkanmaan liitto.

Metsä.fi (www.metsa.fi)

Mikkonen N, Leikola N, Lahtinen A, Lehtomäki J & Halme P. 2018. Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet Suomessa - Puustoisten elinympäristöjen monimuotoisuusarvojen Zonation-analyyseiden loppuraportti. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 9 | 2018. Suomen ympäristökeskus SYKE. Biodiversiteettikeskus.

Mikkonen N, Leikola N & Schulz T. 2024. Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet 2024 (Zonation). Suomen ympäristökeskus. Julkaisematon.

Pirkanmaan ELY-keskus & Pirkanmaan liitto. 2022. Pirkanmaan LUMO. Luonnon monimuotoisuus-ohjelma 2022–2030.

Pirkanmaan liitto. 2023. Selvitys monimuotoisuudelle tärkeistä metsäalueista Pirkanmaalla. Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava.

Pirkanmaan liitto. 2023. Selvitys uhanalaisten lajien ja luontotyyppien keskittymistä Pirkanmaalla. Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava.

Raatikainen K & Haapalehto T. 2009. Pirkanmaan suoluonnon tila. Metsähallitus, Jyväskylä. Selvitys. 66 s. + liitteet.

Suomen ympäristökeskus. 2011. Soiden ojitustilanne. Paikkatietoaineisto soiden ojitustilanteesta – versio SOJT_09b1. Suomen ympäristökeskus. Biodiversiteettikeskus.

Tilastotietokanta. 2020. Luonnonvarakeskus – Metsätilastot. (<https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>)

Ymparisto.fi (www.ymparisto.fi)

Kuvat

Kansilehden kuvat vasemmalta oikealle:

Natura 2000 -alue Sarkkilanjärvi, Hämeenkyrö, Kaisa Merimaa, Sisä-Suomen elinvoimakeskus Koroluoma, Virrat, Suvi Järvenpää, Sisä-Suomen elinvoimakeskus

Tummaverkkoperhonen, Veera Mäkitalo, Sisä-Suomen elinvoimakeskus

Kynäjalava, Lauri Helenius, Lupa- ja valvontavirasto

Liitteet

Liite 1. Pirkanmaan LUMO-ohjelmatyössä tunnistettujen maakunnallisten monimuotoisuuskeskittymien tietokortit

1. Pohjois-Pirkanmaan suot
2. Häädetkeitaan seutu
3. Seitsemisen seutu
4. Helvetinjärven seutu
5. Sata-Pirkan harjut
6. Siikanevan seutu
7. Tummaverkkoperhosen polut
8. Kuhmoisten seutu
9. Kukkiajärven seutu
10. Vanajaveden seutu
11. Urjalan-Kaakkosuon seutu
12. Kangasalan – Tampereen seutu
13. Nokian – Hämeenkyrön – Ylöjärven seutu

POHJOIS-PIRKANMAAN SUOT

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan pohjoisosissa, Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntarajalla. Alue on tunnistettu myös Helmi-elinympäristöohjelmassa Helmi-keskittymäksi.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymä muodostuu laajasta kokonaisuudesta suoelinympäristöjä sekä metsäluontoa. Keskittymä kuuluu Pohjois-Pirkanmaan soiden verkostoon, jolla on jatkumoa myös maakuntarajan yli Etelä-Pohjanmaan puolelle.

Keskeistä lajistoa

Nummirahkasammal, suikeanoidanlukkanuori ja liito-orava, sekä Pirkanmaan vastuulajeista etelänraippasammal, punasotka, riekko ja maakotka. Lisäksi useita harvinaisia ja uhanalaisia suokasveja ja arvokkaita hyönteislajeja, sekä linnustollisesti arvokkaita alueita.

Lajitunnusluvut: 27 uhanalaista ja 24 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 34 uhanalaista ja 4 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää

Pääluontotyypit: Suot, joista erityisesti aapasuot, keidassuot ja suoyhdistymät, metsät.

Muut merkittävät luontotyypit: Vanhat metsät, lehdot, pienvedet, perinnebiotoopit.

Tietotaso: Kohtalainen

Tiedon ajantasaisuus: Luontotyyppitiedoista suurin osa inventointu 2000-luvun alkupuolella.

Tietopuuteet: Lajihavaintoja niukasti, luontotyyppitiedot pääosin suojelualueilta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Silmäneva-Silmälammien Natura 2000-alue kuuluu valtakunnallisesti parhaaseen 10%. Muista Natura 2000-alueista suurin osa 30% parhaimistoon ja kaksi huonoimpaan 20-40%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

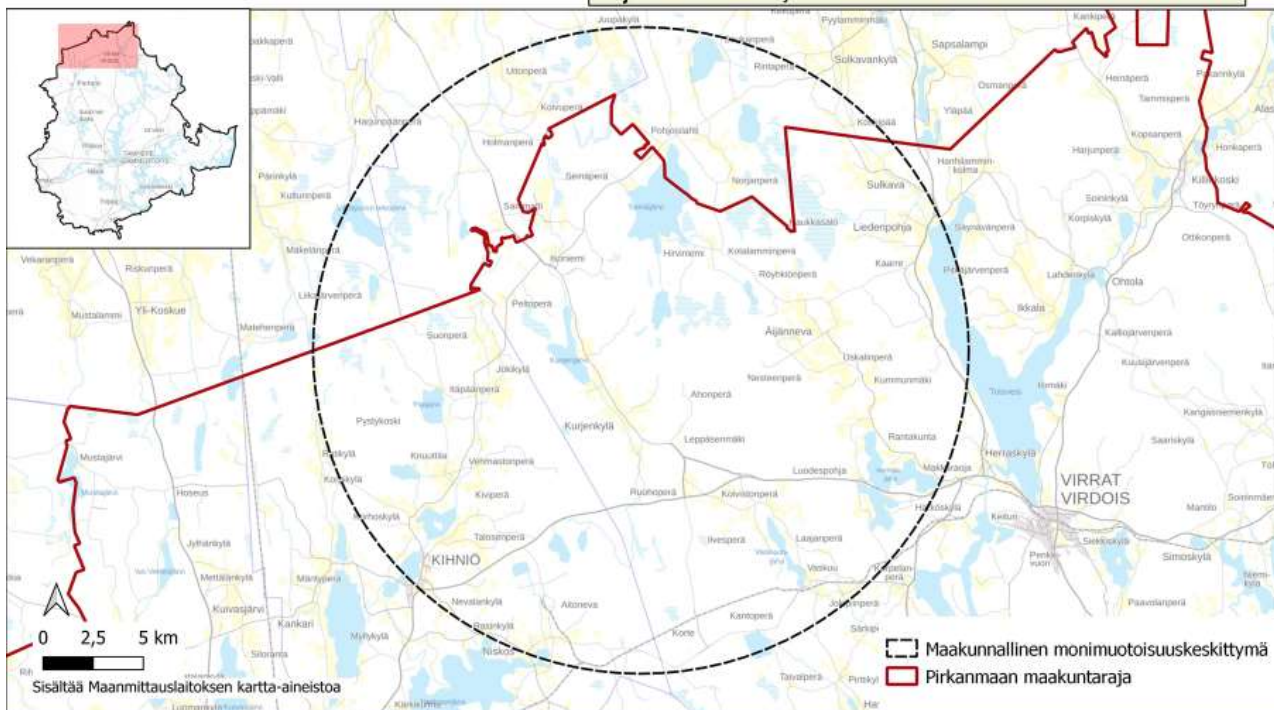
Suojelualueet: Seitsemän Natura 2000-aluetta, joista suurin osa kuuluu myös soidensuojeluohjelman kohteisiin

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Suoverkoston vahvistaminen, suolintujen elinympäristöjen parantaminen ja ylläpito, petolintujen pesäpaikkojen turvaaminen

Luonnonhoito: Soiden ennallistaminen

Sijaintikunta: Virrat ja Kihniö

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmäläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmäläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
1	9	17	24	3

Uhanalaisten ja silmäläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmäläpidettävä	Natura-luontotyyppi
4	15	15	4	10

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
4	83,5

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnukset	
Päretkivenneva-Teerineva-Pohjasneva SAC	FI0317001
Närhineva-Koroluoma SAC	FI0355007
Isonneva-Kurjenmetsä SAC	FI0355005
Joutsenjärvi SPA	FI0355009
Silmäneva-Silmälampi SAC	FI0355006
Haukkaneva SAC	FI0355008
Pirjatanneva SAC/SPA	FI0800028

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Päretneva-Teerineva	MAALI	440132
Sarvineva	MAALI	440124
Pirjatanneva-Matolamminneva	MAALI	710175
Haukkaneva-Porrasneva	MAALI	710180
Vermasjärvi, Mäntylänlahti	MAALI	710133

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
157	3404	3404

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
soidensuojeluohjelma	Isonneva (Virrat)	SSO040121
soidensuojeluohjelma	Haukkaneva-Nikulinneva-Ruuhinevat	SSO040133
soidensuojeluohjelma	Silmäneva	SSO040134
soidensuojeluohjelma	Päretkivenneva-Pohjoisneva-Teerineva	SSO020082
soidensuojeluohjelma	Närhineva-Korolampi	SSO040135
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Kurjenmetsä	AMO040035
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Koiramäki	AMO000048

Soidensuojelun täydennys ehdotuksen kohteet ja kohdenumerot	
Matolamminneva	5021

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
kangaskorvet	lehtokorvet	isovarpurameet	keidasrämeeet
hakamaat	aitokorvet	kalvakkanevat	matalat runsashumukiset järvet
metsälaitumet	kangasrämeeet	luhtanevat	karut varjoiset kalliojyrkänteet
kedot	korpirämeeet	lyhytkorsirämeeet	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
	rimplinevarämeeet	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
	rimpinevat	pallosararämeeet	
	ruohokorvet	saranevat	
	sarakorvet	tupasvillarämeeet	
	sararämeeet	lehdot	
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	lehtomaiset kankaat	
	järvien hiekkarannat	tuoreet kankaat	
	lähteiköt	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	kuivahkot kankaat	metsälammet	
	kuivat kankaat	suolammet	
	karukkokankaat		

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	nevarämeeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
rämeeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
suoyhdistymät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)

Natura-luontotyypit
humuspitoiset järvet ja lammet
pikkujoet ja purot
kuivat nummet
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
keidassuot
vaihettumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdessuot
aapasuot
luonnonmetsät
puustoiset suot

Muut luontotyyppikohteet
metsälakikohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

HÄÄDETKEITÄAN SEUTU

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan luoteisosassa, Pirkanmaan ja Satakunnan maakuntarajalla. Suuren osan monimuotoisuuskeskittymästä kattaa Häädetkeitaan Natura 2000-alue ja luonnonpuisto, jolla on pitkä suojeluhistoria.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymä on luonnonarvoiltaan tärkeä jatkumo Karvian alueelle. Keskittymä kuuluu Pohjois-Pirkanmaan soiden verkostoon ja sillä sijaitsee Puurokeitaan soidensuojelualue sekä soidensuojeluohjelman kohteita. Keskittymän luontoa voi luonnehtia vähäravinteiseksi. Alueen metsät ovat pääosin havupuuvaltaisia kangasmetsiä.

Keskeistä lajistoa

Erytisesti suo- ja metsälajeja. Lisäksi alueella on lisääntyvä taimenkanta.

Lajitunnusluvut: 11 uhanalaista ja 15 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 29 uhanalaista ja 3 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Suot, metsät

Muut merkittävät luontotyypit: Pienvedet

Tietotaso: Hyvä

Tiedon ajantasaisuus: Luontotyyppitiedoista pääosa inventointu 2000-luvun alkupuolella. Lajihavainnoista suurin osa tuoreita havainnoita.

Tietopuutteet: Lajihavainnoita niukasti.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Kaikki Natura 2000-alueet kuuluvat valtakunnallisesti parhaaseen 10%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

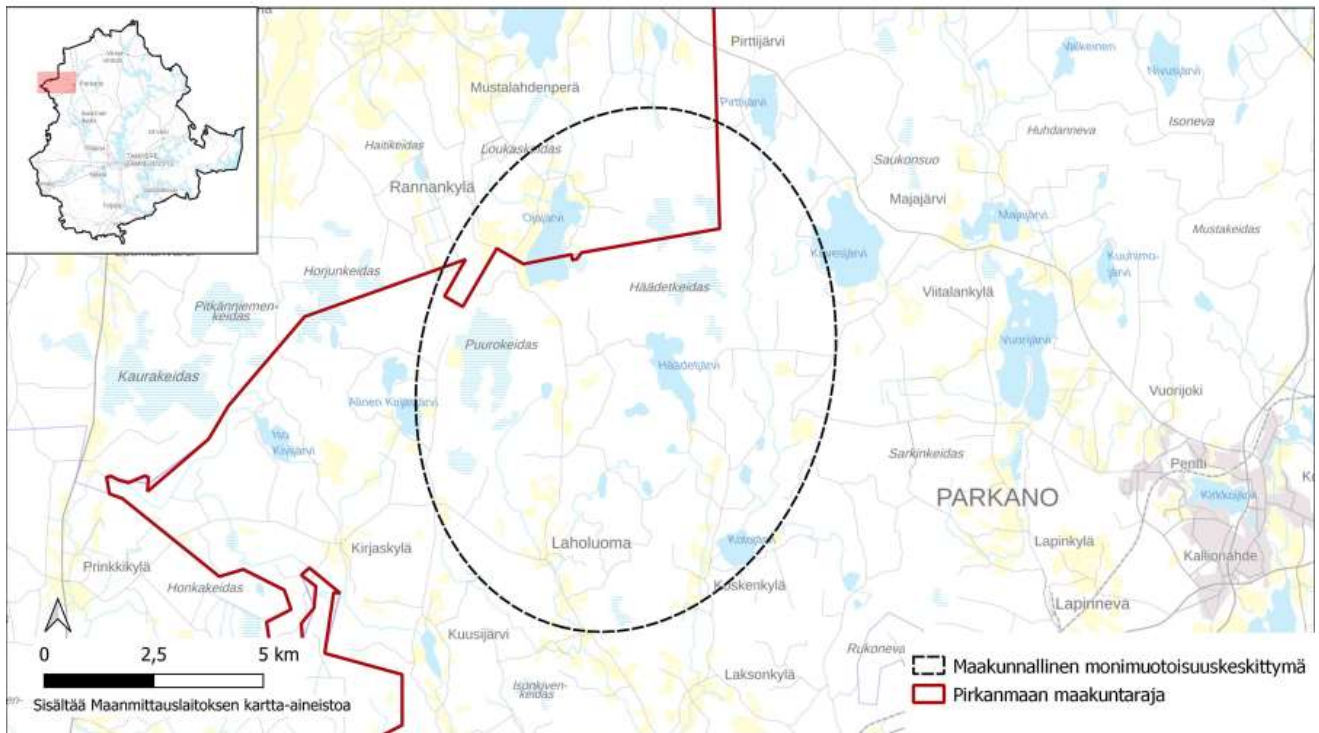
Suojelualueet: Kaksi suurta Natura 2000-aluetta, joilla soidensuojeluohjelman kohteita.

Kiireellisyys:

Hoitstrategiat: Suoverkoston ylläpito ja vahvistaminen

Luonnonhoito: Soiden ennallistaminen

Sijaintikunta: Parkano

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmäläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmäläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
0	3	8	15	0

Uhanalaisten ja silmäläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmäläpidettävä	Natura-luontotyypit
1	11	17	3	8

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
3	24,2

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnuksat	
Häädetkeidas SAC	FI0336004
Puurokeidas-Hannankeidas SAC	FI0336006

IBA-, FINIBA- ja MAALI -alueet		
Parkanon-Karvian rajaseudun suot	FINIBA	440099
Häädetkeidas	MAALI	440075
Puurokeidas	MAALI	440130

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
47	2258	2200

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
soidensuojeluohjelma	Puurokeidas	SSO020084
soidensuojeluohjelma	Häädetkeitaan itäpuoliset suot	SSO020083

Elinvoimakeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
kangaskorvet	aitokorvet	isovarpurämeet	keidasrämeet
	juolasarakorvet	kalvakkanevat	matalat runsashumuksiset järvet
	kangasrämeet	kalvakkarämeet	karut varjoiset kalliojyrkänteet
	korpirämeet	luhtanevat	
	rimpinevat	lyhytkorsirämeet	
	sarakorvet	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
	sarasrämeet	pallosarasrämeet	
	lähteiköt	saranevat	
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujot	tupasvillakorvet	
	kuivahkot kankaat	tupasvillarämeet	
	kuivat kankaat	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
		metsälammet	
		suolammet	
		lehdot	
		lehtomaiset kankaat	
		tuoreet kankaat	

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	suoyhdistymät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)
rämeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)
nevarämeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)

Natura-luontotyypit
humuspitoiset järvet ja lammet
luonnontilaiset jokireitit
pikkujot ja purot
keidassuot
vaihtumissuot ja rantasuot
luonnonmetsät
puustoiset suot
metsäluhdat

Muut luontotyyppikohteet
metsälakikohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

30.1.2026

SEITSEMISEN SEUTU

monimuotoisuuskeskittämä

Monimuotoisuuskeskittämä

sijaitsee Pirkanmaan pohjoisosissa. Monimuotoisuuskeskittämä kattaa Seitsemisen kansallispuiston ja Natura 2000-alueen sekä niiden ympäristön.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Seitsemisen seudun metsäalue on laaja ja siellä kasvaa Pirkanmaan vanhimpia ja monimuotoisuudelle tärkeitä metsiä, kuten Multiharjun aarniometsä. Seitsemisen kansallispuiston itäpuolella sijaitsee Helvetinjärven kansallispuisto ja kansallispuistojen välinen metsäalue on tärkeä ja kehityspotentiaalia omaava ekologinen käytävä. Monimuotoisuuskeskittämällä sijaitsee lisäksi useita harjualueita, kuten valtakunnallisesti arvokas Seitsemisharju.

Keskeistä lajistoa

Vanhan metsän lajit. Metsäpeura, jonka levinneisyysalueen eteläisin osa ylettyy Seitsemisen seudulle.

Lajitunnusluvut: 78 uhanalaista ja 104 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 43 uhanalaista ja 6 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Metsät, joista erityisesti vanhat metsät, suot

Muut merkittävät luontotyypit: Pienvedet, perinnebiotoopit

Tietotaso: Hyvä

Tiedon ajantasaisuus: Luontotyyppitiedoista pääosa inventoitu 2000-luvun alkupuolella. Lajihavainnoissa paljon tuoreita havaintoja.

Tietopuutteet: Luontotyyppitiedot pääosin suojelualueilta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Kaksi Natura 2000 -alueista kuuluu valtakunnallisesti parhaaseen 20%, yksi parhaaseen 40% ja kaksi huonoimpaan 10%

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

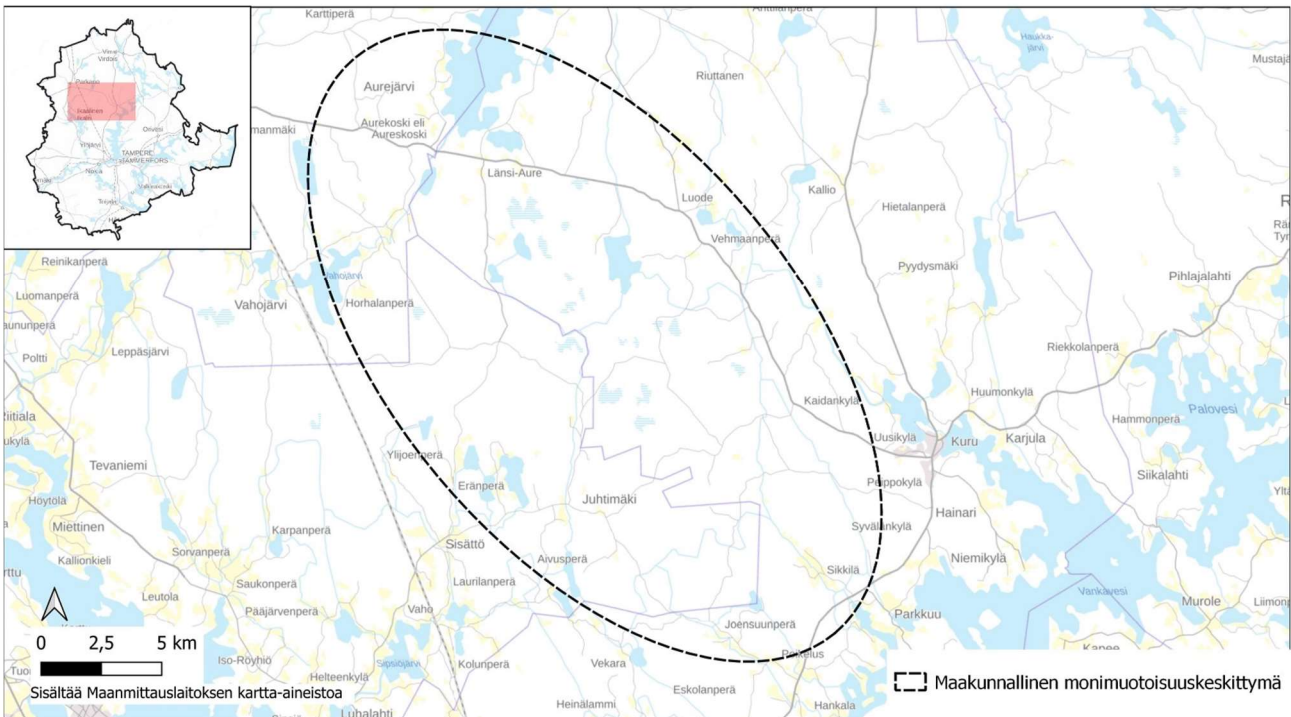
Suojelualueet: Seitsemisen kansallispuisto ja Natura 2000 -alue, sekä neljä muuta Natura 2000 -aluetta. Natura 2000 -alueilla useita vanhojen metsien suojeluohjelmien kohteita.

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Vanhojen metsien turvaaminen, pienvesien turvaaminen

Luonnonhoito: Perinnebiotooppien niitto ja laidunnus, lahoppuujatkumon turvaaminen, ennallistamispoltto

Sijaintikunta: Ylöjärvi, Ikaalinen ja Parkano

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
4	17	57	104	6

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyypit
10	16	17	6	18

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
4	105,1

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnukset	
Seitseminen SAC	FI0311002
Raattaniemi-Vekaraniemi SAC	FI0321003
Petäjäjärvi SAC	FI0321001
Pikku-Suolijärvi SAC	FI0321004
Lymylampi SAC	FI0311001

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Seitsemisen kansallispuisto	FINIBA ja MAALI	440046

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
72	5367	5129

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
soidensuojeluohjelma	Jautinnevan aarnialue	SSO040130
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Särkivehmas	AMO000086
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Raattaniemi - Vekaraniemi	AMO040026
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Petäjäjärvi	AMO040024
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Lymylampi (Petäjäjärvi)	AMO020003

Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet ja kohdenumerot	
Silmäkesuo-Rasunneva-Pikku-Rasu	5144

Euroopan unionin
osarahoittama

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
metsälaitumet	aitokorvet	isovarpurämeät	keidasrämeät
tuoreet niityt	kangasrämeät	kalvakkanevat	matalat runsashumuksiset järvet
kosteat niityt	korpirämeät	kalvakkarämeät	karut varjoiset kalliojyrkänteet
järven- ja joenrantaniityt	rimpinevarämeät	luhtanevat	keskiravinteiset joenrantakalliot
hakamaat	rimpinevat	lyhytkorsirämeät	keskiravinteiset järvenrantakalliot
kedot	ruohokorvet	minerotrofiset lyhytkorsinevat	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
kangaskorvet	sarakorvet	pallosararämeät	
lettorämeät	sararämeät	saranevat	
	varpukorvet	tupasvillakorvet	
	metsäkortekorvet	tupasvillarämeät	
	muurainkorvet	lehdot	
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	lehtomaiset kankaat	
	lähteiköt	tuoreet kankaat	
	kuivahkot kankaat	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	kuivat kankaat	metsälammet	
	karukkokankaat	suolammet	

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotoopit (äärimmäisen uhanalainen)	suoyhdistymät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)
niityt (äärimmäisen uhanalainen)	sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
rämeät (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevarämeät (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)	kosteat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)

Natura-luontotyypit
karut kirkasvetiset järvet
luontaisesti ravinteiset järvet
humuspitoiset järvet ja lammet
pikkujoet ja purot
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
tulvaniityt
keidassuot
muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot
vaihettumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
letot
aapasuot
silikaattikalliot
luonnonmetsät
harjumetsät
hakamaat ja kaskilaitumet
metsäluhdut
puustoiset suot

Muut luontotyyppikohteet
metsälakikohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

30.1.2026

HELVETINJÄRVEN SEUTU

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan pohjoisosissa. Monimuotoisuuskeskittymä kattaa Helvetinjärven kansallispuiston ja Natura 2000-alueen sekä niiden ympäristön.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Helvetinjärven kansallispuiston alueella sijaitsee rotkolaaksoja ja jyrkkärantaisia järviä; paikka on yksi Länsi-Suomen jylhimmistä seuduista. Monimuotoisuuskeskittymän metsäalue on laaja ja siellä kasvaa Pirkanmaan vanhimpia ja monimuotoisuudelle tärkeitä metsiä. Helvetinjärven kansallispuiston länsipuolella sijaitsee Seitsemisen kansallispuisto ja kansallispuistojen välinen metsäalue on tärkeä ja kehityspotentiaalia omaava ekologinen käytävä. Lisäksi Helvetinjärven seudulla esiintyy arvokkaita pienvesisiä, kuten lampia.

Keskeistä lajistoa

Vanhan metsän lajit.

Lajitunnusluvut: 67 uhanalaista ja 74 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 39 uhanalaista ja 7 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Metsät, joista erityisesti vanhat metsät, suot, kalliot ja kalliojyrkänteet

Muut merkittävät luontotyypit: Pienvedet

Tietotaso: Hyvä

Tiedon ajantasaisuus: Luontotyyppitiedoista pääosa inventointu 2000-luvun alkupuolella. Lajihavainnoissa paljon tuoreita havaintoja.

Tietopuutteet: Luontotyyppitiedot pääosin suojelualueilta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Kaksi Natura 2000 -alueista kuuluu valtakunnallisesti parhaaseen 30-40% ja kolme huonoimpaan 10%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

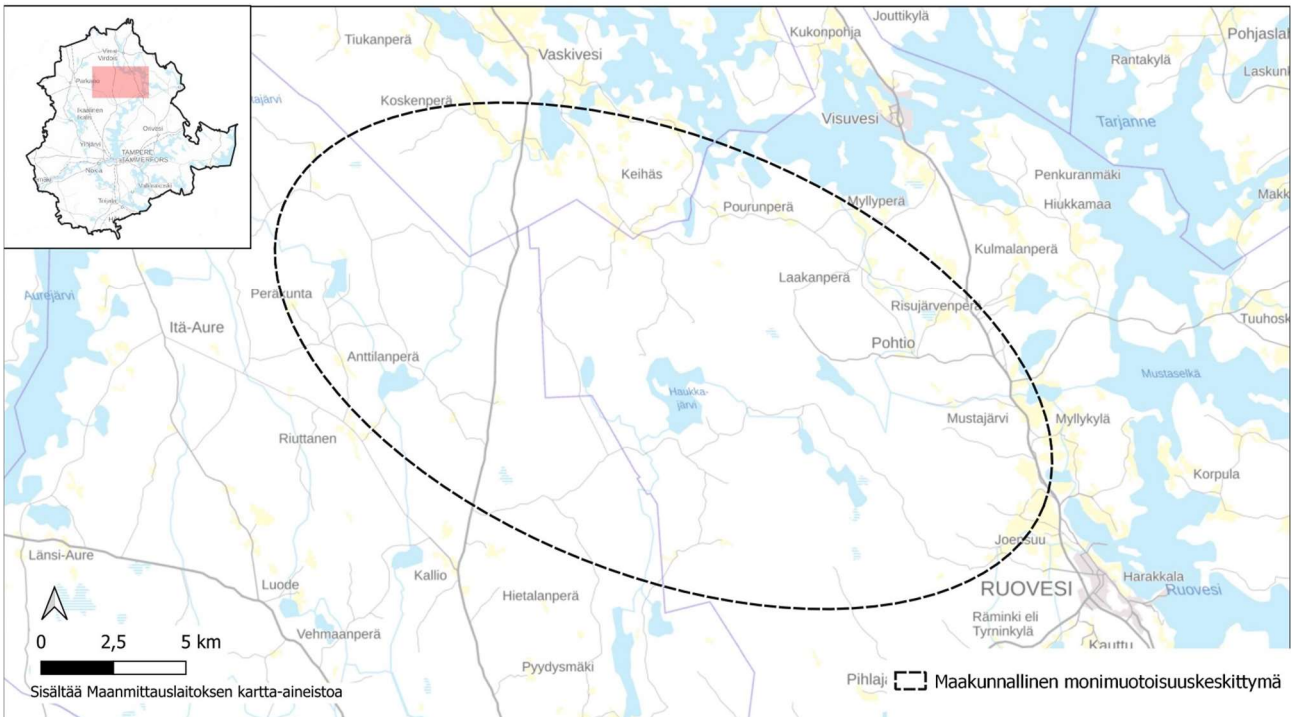
Suojelualueet: Helvetinjärven kansallispuisto ja Natura 2000 -alue, jolla rantojen suojeluohjelman alueita. Lisäksi neljä muuta Natura 2000 -aluetta.

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Vanhojen metsien turvaaminen, pienvesien turvaaminen

Luonnonhoito: Lahopuujatkomon turvaaminen, ennallistamispoltto

Sijaintikunta: Ruovesi, Virrat ja Ylöjärvi

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
1	16	50	74	3

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyyppi
6	16	17	7	14

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
3	55,7

Natura 2000-alueet, niiden tyytit ja tunnukset	
Helvetinjärvi SAC	FI0341003
Temppeleharju SAC	FI0341015
Ilvesmäki - Läämännevan metsä SAC	FI0341010
Pitämävuoret SAC	FI0321002
Isonneva-Raitakulonneva SAC	FI0321007

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Helvetinjärven kansallispuisto	FINIBA	440052
Haukkamaan erämaajärvet ja -lammet	MAALI	440163

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
181	5354	5559

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
rantojensojeluohjelma	Helvetinjärven järvet	RSO040036
soidensuojeluohjelma	Isonneva-Raitakulonneva	SSO040115
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Pitämävuoret	AMO040025
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Penkkijärvet	AMO000002

Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet ja kohdenumerot	
Pahalaminkorpi-Sahapukinkorpi	5044
Mustajärvi-Pajukkokorpi	5117
Lamminneva-Sikoneva-Teerineva	5137
Riuttasjoen suot	5140

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
hakamaat	aitokorvet	lehtomaiset kankaat	keidasrämeeet
kedot	kangasrämeeet	tuoreet kankaat	matalat runsashumuksiset järvet
metsälaitumet	korpirämeeet	lehdot	pienet humusjärvet
tuoreet niityt	lehtokorvet	isovarpurämeeet	pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet
kangaskorvet	rímpinevat	kalvakkanevat	karut varjoiset kalliojyrkänteet
	ruohokorvet	kalvakkarämeeet	keskiravinteiset järvenrantakalliot
	sarakorvet	luhtanevat	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
	sararämeeet	lyhytkorsirämeeet	
	metsäkortekorvet	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
	muurainkorvet	pallosararämeeet	
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	saranevat	
	lähteiköt	tupasvillarämeeet	
	järvien hiekkarannat	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	kuivahkot kankaat	matalat humusjärvet	
	kuivat kankaat	metsälammet	
	karukkokankaat	suolammet	

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotoopit (äärimmäisen uhanalainen)	suoyhdistymät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
rämeeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevarämeeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)	kosteat lehdot (silmlälläpidettävä-vaarantunut)

Natura-luontotyypit
karut kirkasvetiset järvet
humuspitoiset järvet ja lammet
pikkujoet ja purot
runsaalajiset kuivat ja tuoreet niityt
keidassuot
muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot
valhettumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
silikaattikalliot
kallioiden pioneerikasvillisuus
luonnonmetsät
lehdot
hakamaat ja kaskilaitumet
puustoiset suot

Muut luontotyyppiikohteet
metsälakikohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

Henke on saanut osarahoitusta Euroopan unionin LIFE ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkökulmaa, eikä Euroopan unioni tai COMENIUS ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen täydellisyydestä.

Euroopan unionin osarahoittama

SATA-PIRKAN HARJUT

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan länsiosissa, Pirkanmaan ja Satakunnan maakuntarajalla. Alue on tunnistettu Helmi-elinympäristöohjelmassa Helmi-keskittymäksi.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymälle sijoittuu Hämeenkaan Pirkanmaalla sijaitseva osa sekä Vatulanharju-Ulvaanharjun harjujakso, jotka ovat valtakunnallisesti arvokkaita harjualueita. Vatulanharju-Ulvaanharju on osa suurempaa harjukokonaisuutta, joka ulottuu Pirkanmaalta Satakuntaan. Kyseinen harjujakso on myös valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Monimuotoisuuskeskittymälle erityisen merkittävää ovat sen harju- ja paahde-elinympäristöt sekä niihin liittyvät pienvedet.

Keskeistä lajistoa

Vesilajit, kuten jokihelmisimpukka, etelänkoipikorri, lähdesirvikäs ja harsosammal, jotka ovat Pirkanmaan vastuulajeja. Keskittymällä sijaitsee Pirkanmaan ainoa erittäin uhanalaisen lähdesaran esiintymä.

Lajitunnusluvut: 41 uhanalaista ja 28 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 42 uhanalaista ja 5 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Harju- ja paahde-elinympäristöt, pienvedet, joista erityisesti lähteiköt ja virtavedet

Muut merkittävät luontotyypit: Metsät, perinnebiotoopit

Tietotaso: Kohtalainen

Tiedon ajantasaisuus: Luontotyyppitiedot pääosin 2010- ja 2020-luvuilla inventoituja.

Tietopuutteet: Lajitietoa niukemmin keskittymän lounaisosista.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Toinen Natura 2000-alueista kuuluu arvioidulta osaltaan valtakunnallisesti parhaaseen 10% ja toinen arvioidulta osaltaan huonoimpaan 40%

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

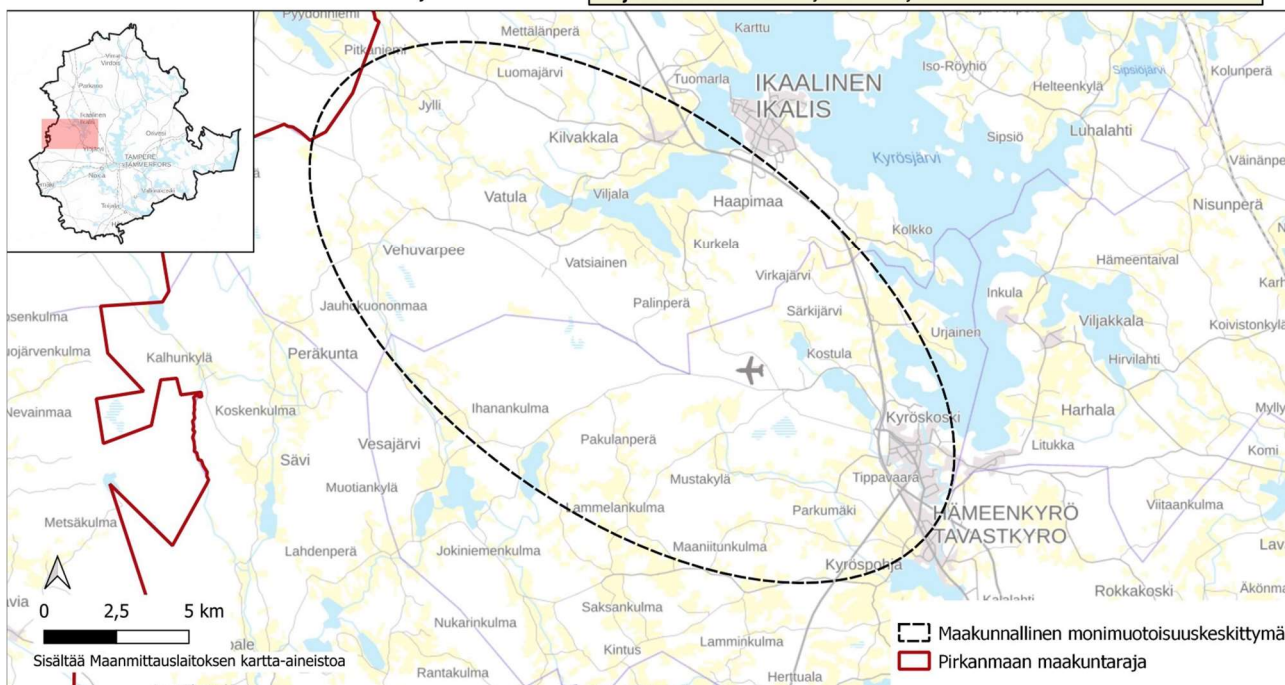
Suojelualueet: Kaksi Natura 2000- aluetta, jotka suurimmaksi osaksi kuuluvat harjunsuojeluohjelman kohteisiin

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Harjujen paahdeympäristöjen lajiston vahvistaminen, harjujen yhteydessä olevien lähteköiden ennallistaminen ja pienviesien kunnostaminen, jokihelmisimpukan elinympäristön parantaminen ja säilyttäminen, perinnemaisemaverkoston vahvistaminen

Luonnonhoito: Vesitalouden ennallistaminen, perinnebiotooppien niitto ja laidunnus, harjumetsien paahderinteiden kunnostaminen

Sijaintikunta: Ikaalinen ja Hämeenkyrö

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmäläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmäläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
6	16	19	28	6

Uhanalaisten ja silmäläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmäläpidettävä	Natura-luontotyytit
8	18	16	5	13

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
5	66,1

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnukset	
Vatulanharju-Ulvaanharju SAC	FI0309001
Hämeen kangas SAC	FI0200024

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Vatulanharju	MAALI	440166
Alhonjärvi	MAALI	440013

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
163	18	1225

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
harjensuojeluohjelma	Hämeen kangas-Soininharju	HSO020023
harjensuojeluohjelma	Vatulanharju, Ulvaanharju	HSO020021
maisemakokonaisuudet	Hämeenkyrön kulttuurimaisemat	MAO040053

Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet ja kohdenumerot	
Jouhineva-Pitkälahti	5101
Porrasneva	5024
Sunttineva	5004
Teerineva	5001
Vähäjärvi	5025

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
kangaskorvet	aitokorvet	lehmuslehdot	keidasrämeet
lettorämeet	kangasrämeet	isovarpurämeet	matalat runsashumukaiset järvet
tuore niitty	korpirämeet	kalvakkanevat	pienet humusjärvet
hakamaat	lehtokorvet	luhtanevat	karut varjoiset kalliojyrkänteet
metsälaitumet	rímpinevat	lyhytkorsirämeet	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
kedot	ruohokorvet	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
kosteat niityt	sarakorvet	saranevat	
	metsäkortekorvet	tupasvillarämeet	
	muurainkorvet	lehdot	
	sararämeet	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	metsälammet	
	suuret havumetsävyöhykkeen joet	suolammet	
	lähteiköt	lehtomaiset kankaat	
	järvien hiekkarannat	tuoreet kankaat	
	harjumetsien valorinteet	kosteat runsasravinteiset lehdot	
	kuivahkot kankaat		
	kuivat kankaat		
	karukkokankaat		

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotoopit (äärimmäisen uhanalainen)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
rämeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
nevarämeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	kosteat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)	kuivat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
suoyhdistymät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	kalliot (säilyvä-silmläpidettävä, puutteellisesti tunnettu)
sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)	

Natura-luontotyyppit
pikkujoet ja purot
kuivat nummet
runsaaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
kosteat suurruohoniityt
keidassuot
vaihettumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
silikaattikalliot
luonnonmetsät
lehdot
harjumetsät
hakamaat ja kaskilaitumet
puustoiset suot

Muut luontotyyppikohteet
metsälakikohteet

30.1.2026

SIIKANEVAN SEUTU

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan itäosissa.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymä on osa Pirkanmaan soiden verkostoa ja sillä sijaitsee Siikanevan Natura 2000-alue ja soidensuojelualue. Siikaneva on Pirkanmaan laajin yhtenäinen suoalue ja yksi parhaita lintusoiita. Muita merkittäviä suokokonaisuuksia keskittymällä ovat esimerkiksi Porrassneva-Talvineva ja Roominnotko. Monimuotoisuuskeskittymä on pienesiltään rikas ja siellä esiintyy muun muassa merkittäviä lähteitä ja puroelinympäristöjä.

Keskeistä lajistoa

Uhanalaisia suolajeja, kuten vaarantunut korpipohtosammal, joka on myös Pirkanmaan vastuulaji. Merkittävää lähdelajistoa.

Lajitunnusluvut: 74 uhanalaista ja 89 silmälläpidettävää lajia

Luontotyyppitunnusluvut: 40 uhanalaista ja 5 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää

Pääluontotyypit: Suot, metsät, pienvedet, joista erityisesti lähteiköt ja virtavedet

Muut merkittävät luontotyypit: Kalliot ja kalliojyrkänteet

Tietotaso: Hyvä

Tiedon ajantasaisuus: Luontotyyppitiedoista pääosa inventointu 2000-luvun alkupuolella. Lajihavainnoissa paljon tuoreita havaintoja.

Tietopuutteet: Luontotyyppitiedot pääosin suojelualueilta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Kolme Natura 2000-alueista kuuluu valtakunnallisesti parhaaseen 10%, yksi parhaaseen 20% ja yksi huonoimpaan 10%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

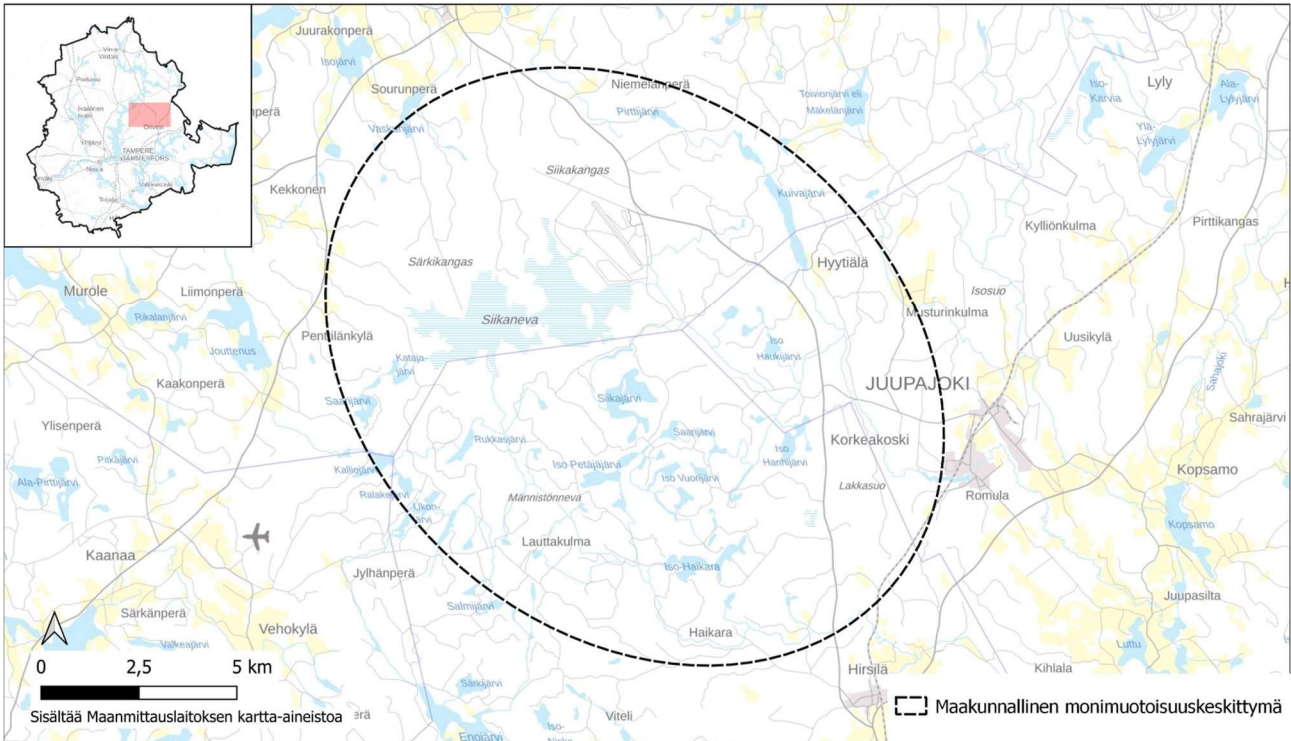
Suojelualueet: Siikanevan Natura 2000-alue, jolla myös soidensuojeluohjelman alue. Lisäksi neljä muuta Natura 2000-aluetta.

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Suoverkoston vahvistaminen, lähteikköjen tilan parantaminen

Luonnonhoito: Lähteikköjen ennallistaminen, soiden ennallistaminen

Sijaintikunta: Juupajoki, Orivesi, Ruovesi ja Tampere

Euroopan unionin osarahoittama

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
2	25	47	89	1

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyyppi
8	16	16	5	14

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
3	53,8

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnukset	
Siikaneva SAC	FI0341008
Ruottaniitty-Siikanotko SAC	FI0341009
Roominnotko SAC	FI0341004
Susimäki SAC	FI0341002
Kuivajärven metsä SAC	FI0341012

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Ruoveden itäpuoliset metsät	FINIBA	440104
Siikaneva	MAALI	440048
Siikakangas	MAALI	440167

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
634	1087	1392

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
lehtojensuojeluohjelma	Roominnotko	LHO040191
soidensuojeluohjelma	Siikanevan aarnialue	SSO040132
soidensuojeluohjelma	Ruottaniitty-Siikanotko	SSO040127
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Susimäki	AMO040032

Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet ja kohdenumerot		
Porrasneva-Talvineva		5041
Sammallamminsuu		5028
Pehkusuo-Lapinniitty		5103
Röykkeenneva-Pärjänlähteet		5042
Roominnotkon suot		5043
Haikaraoja-Jankkijärvet-Vähä-Haikara		5106
Yrösjoki-Haisevanoja		5107

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
kangaskorvet	aitokorvet	isovarpurämeet	keidasrämeet
lähdeletot	juolasarakorvet	kalvakkanevat	pienet humusjärvet
rimpiletot	kangasarämeet	kalvakkärämeet	pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet
hakamaat	korpirämeet	luhtanevat	karut varjoiset kalliojyrkänteet
tuoreet niityt	lehtokorvet	lyhytkorsirämeet	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
kosteat niityt	rimpinevarämeet	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
metsälaitumet	rimpinevat	pallosarakorvet	
	ruohokorvet	saranevat	
	sarakorvet	tupasvillakorvet	
	sarakorvet	tupasvillärämeet	
	metsäkortekorvet	metsälammet	
	muurainkorvet	suolammet	
	lähteiköt	lehdot	
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	lehtomaiset kankaat	
	kuivahkot kankaat	tuoreet kankaat	
	kuivat kankaat		

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
letot (äärimmäisen uhanalainen)	sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
luhdat (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
rämeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
nevarämeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	kosteat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)	järvet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
suoyhdistymät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	

Natura-luontotyypit
humuspitoiset järvet ja lammet
pikkujoet ja purot
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
keidassuot
vaihtumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
aapasuot
luonnonmetsät
lehdot
harjumetsät
hakamaat ja kaskilaitumet
puustoiset suot
tulvametsät
letot

Muut luontotyyppikohteet
metsälakikohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

Henke on saanut osarahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen rakittajien näkökantaa, eikä Euroopan unioni tai COMEN ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen täydellisyydestä.

Euroopan unionin osarahoittama

NATURA 2000

TUMMAVERKKOPERHOSTEN POLUT

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan keskiosissa. Alue on tunnistettu Helmi-elinympäristöohjelmassa Helmi-keskittymäksi.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee lukuisia tummaverkkoperhosniittyjä, jotka muodostavat lajille ainutlaatuisen polveilevan elinympäristö- ja kulkureittiverkoston. Keskittymä kuuluu Etelä-Hämeen lehtokeskuksen pohjoisosaan ja sillä sijaitsee myös suojeltujen soiden hajanainen verkosto, Pirkanmaan ainoa varsinainen lehtokeskus sekä ainoat huurresammallahteet. Elinympäristöjen ja eliöstön monimuotoisuutta lisää myös keskittymällä esiintyvä kalkkikallio.

Keskeistä lajistoa

Tummaverkkoperhonen, joka on Pirkanmaan vastuulaji. Keskittymällä sijaitsevat Pirkanmaan ainoat tikankontin ja pahtarikon esiintymät. Kalkki- ja liuskekallioiden vaateliaita sammallajeja.

Lajitunnusluvut: 95 uhanalaista ja 98 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 56 uhanalaista ja 9 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Metsät, lehdot, perinnebiotoopit, suot, joista erityisesti letot

Muut merkittävät luontotyypit: Kalliot ja kalkkikalliot, huurresammallahteiköt

Tietotaso: Hyvä

Tiedon ajantasaisuus: Lajitiedoissa paljon tuoreita havaintoja ja luontotyyppitiedot pääosin 2010- ja 2020-luvuilla inventoituja.

Tietopuutteet: Osa yksityismaiden suojelualueista inventoimatta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Harjunvuori-Viitapohjan Natura 2000-alue kuuluu valtakunnallisesti parhaaseen 20%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

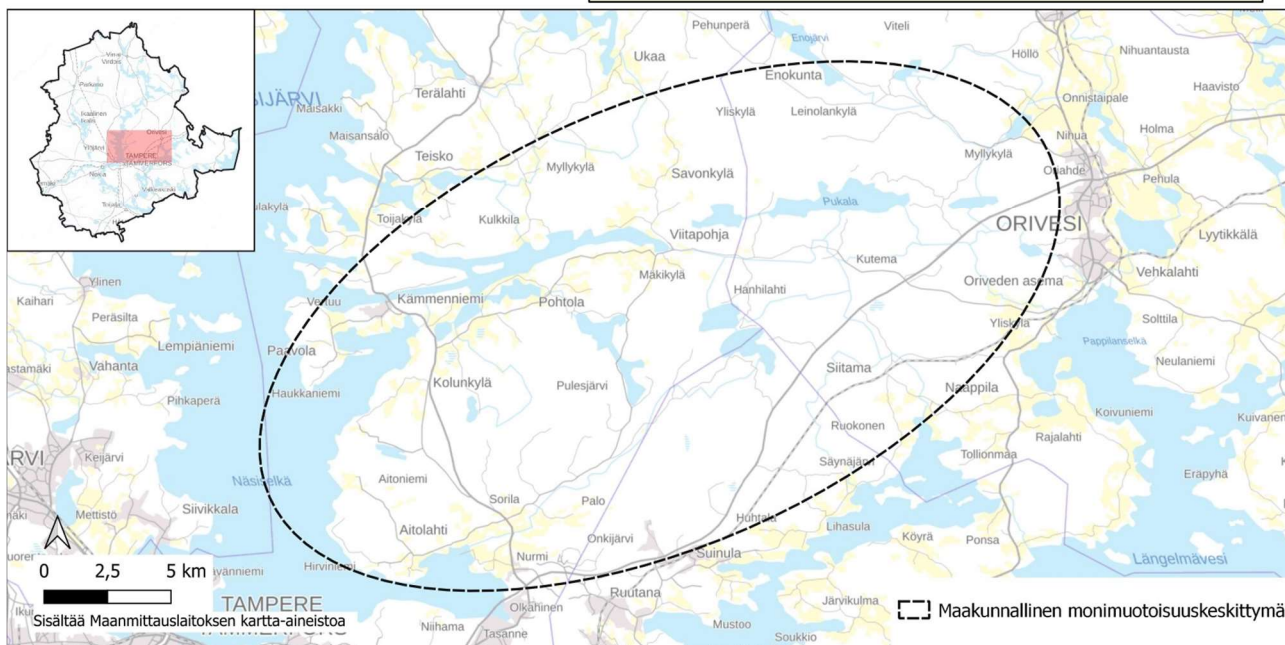
Suojelualueet: Kolme Natura 2000-aluetta. Useita erityisesti suojeltavan lajin suojelualueita.

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Tummaverkkoperhosen elinympäristöverkoston ja perinnemaisemaverkoston vahvistaminen, lehtokeskuksen lehtojen hoito, lintuveden tilan parantaminen, huurresammallahteiköiden tilan ylläpito ja vahvistaminen, pienvesien tilan parantaminen.

Luonnonhoito: Tummaverkkoperhosniittyjen ja perinnebiotooppien niitto ja laidunnus, huurresammallahteiköiden hoito ja vesitalouden palauttaminen, lettojen ennallistaminen, lintuveden ruoppaus ja raivaus, pienvesien kunnostus.

Sijaintikunta: Tampere, Orivesi, Kangasala ja Ylöjärvi

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
5	34	56	98	12

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyyppi
14	20	22	9	19

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
3	87,9

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnukset	
Harjunvuori-Viitapohja SAC	FI0334003
Iso-Murron haat SAC	FI0345004
Nuorajärvi SPA	FI0345003

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Ruoveden itäpuoliset metsät	FINIBA	440104

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
1062	144	221

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
lehtojensuojeluohjelma	Ala-Jalkajärven purolehto	LHO040184
lintuvesiensuojeluohjelma	Nuorajärvi	LVO040110
maisemakokonaisuudet	Haralanharju	MAO040055
soidensuojeluohjelma	Soimasuon aarnialue	SSO040131
soidensuojeluohjelma	Peräjoen suot	SSO040128
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Moikeronkangas	AMO040382

Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet ja kohdenumerot	
Miekkakorpi ja lähialueen suot	5029
Peräsuo-Hurmajärvi-Härmälänsuo	5047
Pitkäjärvenoja-Teerineva	5046
Soimasuon ympäristön suot	5108
Veljestenlammi-Rasilammi-Rajalammi-Pöksylammi	5109

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
kalliokedot	vanhat havupuuvallaiset lehtomaiset kankaat	kosteat runsasravinteiset lehdot	kalliometsät
kedot	tuoreet runsasravinteiset lehdot	tuoreet keskiravinteiset lehdot	varttuneet havupuuvallaiset lehtomaiset kankaat
tuoreet niityt	kuivahkot kankaat	lehdot	kosteat keskiravinteiset lehdot
kosteat niityt	kuivat kankaat	lehtomaiset kankaat	karut varjoiset kalliojyrkänteet
hakamaat	karukkokankaat	varttuneet havupuuvallaiset tuoreet kankaat	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
metsälaitumet	huurresammallahteiköt	tuoreet kankaat	keskiravinteiset järvenrantakalliot
kangaskorvet	lähteiköt	jalopuustoiset kangasmetsät	pienet humusjärvet
lettonevat	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujouet	lehmulehdot	pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet
rimpiletot	lehtokorvet	isovarpurämeät	suuret humusjärvet
välipintaletot	metsäkortekorvet	lyhytkorsirämeät	
lettokorvet	muurainkorvet	saranevat	
lettorämeät	sarakorvet	luhtanevat	
	sararämeät	kalvakkanevat	
	varpukorvet	tupasvillarämeät	
	kangasarämeät	tupasvillakorvet	
	korpirämeät	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
	ruohokorvet	pallosararämeät	
	aitokorvet	metsälammet	
	juolasarakorvet	suolammet	
	rimpinevat	matalat humusjärvet	
		kalkkikalliot	

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotoopit (äärimmäisen uhanalainen)	suoyhdistymät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)
letot (äärimmäisen uhanalainen)	sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	karut ja keskiravinteiset kalliot (säilyvä-silmälläpidettävä, puutteellisesti tunnettu)
lyhytkorsinevat (säilyvä-vaarantunut)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
luhdat (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
rämeät (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
nevarämeät (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	kosteat lehdot (silmälläpidettävä-vaarantunut)
nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)	kuivat lehdot (silmälläpidettävä-vaarantunut)

Natura-luontotyypit
karut kirkasvetiset järvet
niukka-keskiravinteiset järvet
humuspitoiset järvet ja lammet
pikkujouet ja purot
runsaaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
kosteat suurruohoniityt
alavat niitetyt niityt
keidassuot
vaihtumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
huurresammallahteet
letot
kalkkikalliot
silikaattikalliot
kallioiden pioneerikasvillisuus
luonnonmetsät
lehdot
hakamaat ja kaskilaitumet
puustoiset suot

Muut luontotyyppikohteet
metsäläkohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

30.1.2026

KUHMOISTEN SEUTU

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan itäosassa, Pirkanmaan, Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen maakuntien rajalla.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee Isojärven kansallispuisto ja Isojärvi-Arvajanreitti -niminen Natura 2000-alue, joilla esiintyy muun muassa kalliojyrkänkeitä, sekä metsä- ja vesiluontoa, kuten Isojärvi ja Arvajan koskireitti. Kuhmoisten seudulle merkittävää ovat myös sen varttuneiden ja laajojen yhtenäisten luonnontilaisenkaltaisten metsien verkostot. Alueella sijaitsee myös kaksi valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita sekä arvokkaita pienvesisiä.

Keskeistä lajistoa

Metsälajeista kantopaanusammal sekä Pirkanmaan vastuulajit punahäro ja haavansahajumi. Perinnebiotooppilajeista Pirkanmanaan vastuulajit idänverijuuri ja ketokatkerö.

Lajitunnusluvut: 101 uhanalaista ja 95 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 42 uhanalaista ja 9 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Metsät, joista erityisesti vanhat metsät. Suot, joista erityisesti korvet.

Muut merkittävät luontotyypit: Lehdot, pienvedet, perinnebiotoopit, kalliot ja kalliojyrkänkeet

Tietotaso: Hyvä

Tiedon ajantasaisuus: Lajihavainnoissa paljon tuoreita havaintoja.

Tietopuutteet: Luontotyyppitiedot pääosin suojelualueilta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Kaksi Natura 2000 -aluetta kuuluu arvioiduilta osiltaan valtakunnallisesti parhaaseen 10%, kaksi arvioiduilta osiltaan parhaaseen 20% ja kolme arvioiduilta osiltaan huonoimpaan 10%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

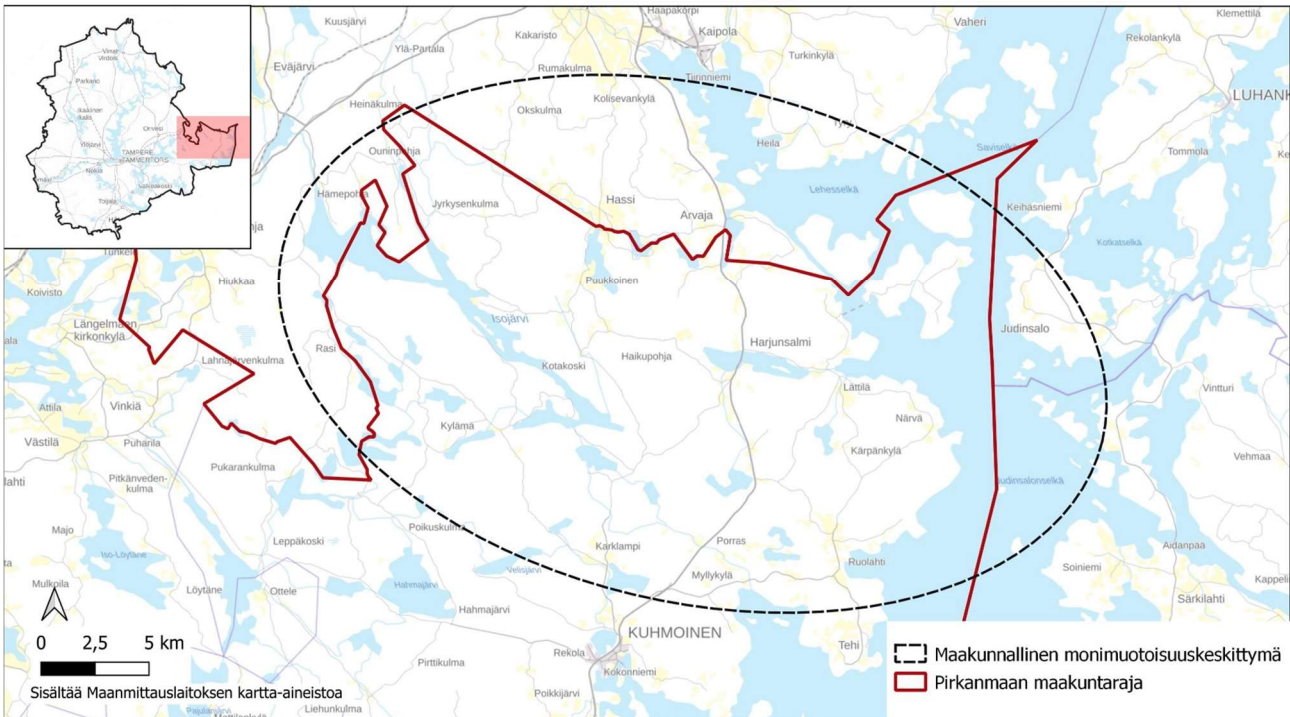
Suojelualueet: Seitsemän Natura 2000 -aluetta, joilla rantojen suojeluohjelman ja vanhojen metsien suojeluohjelman kohteita.

Kiireellisyys:

Hoitotratigiat: Lehtojen hoito, perinnemaisemaverkoston vahvistaminen, varttuneiden metsien verkoston vahvistaminen ja laajojen yhtenäisten luonnontilaisenkaltaisten metsien verkoston kehittäminen

Luonnonhoito: Perinnebiotooppien niitto ja laidunnus

Sijaintikunta: Kuhmoinen

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
5	30	66	95	5

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyyppi
7	18	17	9	14

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
3	66,2

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnukset	
Isojärvi-Arvajanreitti SAC/SPA	FI0900101
Rajala SAC	FI0900139
Hertunvuori SAC	FI0900095
Kylämän lammet SAC/SPA	FI0900060
Kärppäjärven alue SAC	FI0900126
Kaitajärvi SAC	FI0900115
Edessalo-Haukkasalo SAC/SPA	FI0900078

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Päijänteen alue	FINIBA	430074
Isojärven kansallispuisto	FINIBA	610141
Kylämän lammet	FINIBA	610142

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistö luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
602	2766	6412

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
lehtojensuojeluohjelma	Hakinharjun lehto	LHO090256
lehtojensuojeluohjelma	Kuorejärven purolehto	LHO090255
lehtojensuojeluohjelma	Rannanharjun pätkinälehto	LHO090257
maisemakokonaisuudet	Hassi - Kotakoski	MAO090072
rantojensuojeluohjelma	Päijänteen keskiosa	RSO090069
rantojensuojeluohjelma	Arvajan reitti	RSO090077
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Kuoppa-Aho	AMO090097
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Salmijärven metsä	AMO000088

Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet ja kohdenumerot		
Ylä-Karkjärven pohjoispuoliset suot		10058
Velislammen eteläpuoliset suot		10014
Loppa		10105
Haukkalammit		10009

Euroopan unionin osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
kangaskorvet	kuivahkot kankaat	lehdot	osteat keskivinteiset lehdot
metsälaitumet	kuivat kankaat	lehmuslehdot	kuivat keskivinteiset lehdot
hakamaat	karukkokankaat	pähkinälehdot	vaahteralehdot
tuoreet niityt	aitokorvet	jalopuustoiset kangasmetsät	pienet humusjärvet
kedot	kangasrämeet	lehtomaiset kankaat	pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet
	korpirämeet	tuoreet kankaat	suuret vähähumuksiset järvet
	lehtokorvet	isovarurämeet	karut varjoiset kalliojyrkänteet
	nevakorvet	kalvakkanevat	keskivinteiset järvenranta-kalliot
	rämpinevarämeet	luhtanevat	keskivinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
	rämpinevat	lyhytkorsirämeet	
	ruohokorvet	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
	sarakorvet	saranevat	
	muurainkorvet	tupasvillakorvet	
	metsäkortekorvet	tupasvillarämeet	
	sarasämeet	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	tervaleppäluhdat	metsälammet	
	lähteiköt	suolammet	
	järvien hiekkarannat		

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotoopit (äärimmäisen uhanalainen)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
niityt (äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
rämeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	osteat lehdot (sililläpidettävä-vaarantunut)
nevarämeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	kuivat lehdot (sililläpidettävä-vaarantunut)

Natura-luontotyyppit
karut kirkasvetiset järvet
humuspitoiset järvet ja lammet
pikkujoet ja purot
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
vaihtumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
silikaattikalliot
luonnonmetsät
lehdot
harjumetsät
hakamaat ja kaskilaitumet
metsäluhdat
raviini- ja rinnelehdot
puustoiset suot

Muut luontotyyppi-kohteet
metsälakikohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

Elinvoimakas

Manke on saanut osarahoitusta Euroopan unionin LIFE ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkökulmaa, eikä Euroopan unioni tai COMEN ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen täydellisyydestä.

Euroopan unionin osarahoittama

30.1.2026

KUKKIAJÄRVEN SEUTU

monimuotoisuuskeskittämä

Monimuotoisuuskeskittämä

sijaitsee Pirkanmaan kaakkoisosissa, Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakuntarajalla.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittämä kuuluu Etelä-Hämeen lehtokeskukseen, jolla on jatkumoa Hämeen puolelle. Suuren osan monimuotoisuuskeskittämästä kattaa Kukkiajärven Natura 2000-alue. Kukkiajärvi on suhteellisen karu ja kirkasvetinen järvi sekä yksi Pohjois-Euroopan edustavimpia vesikasvijärviä ja valtakunnallisesti edustava vesiluontokohde. Kukkiajärvi on lisäksi valittu kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeäksi lintualueeksi.

Keskeistä lajistoa

Pirkanmaan vastuulaji erittäin uhanalainen ormio, jonka valtakunnallisesti ainoa esiintymä sijaitsee monimuotoisuuskeskittämällä. Lisäksi raani, joka on harvinainen kirkkaiden vesien kasvi.

Lajitunnusluvut: 90 uhanalaista ja 81 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 34 uhanalaista ja 5 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Järvet, lintuvedet, metsät, joista erityisesti lehdot ja jalopuukankaat ja -lehdot

Muut merkittävät luontotyypit: Perinnebiotoopit

Tietotaso: Hyvä

Tiedon ajantasaisuus: Luontotyyppitiedot pääosin 2010- ja 2020-luvulla inventoituja, lajihavainnoissa paljon tuoreita havaintoja.

Tietopuutteet: Luontotyyppitiedot pääosin suojelealueilta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Kukkiajärven Natura 2000 -alue kuuluu arvioidulta osiltaan valtakunnallisesti parhaaseen 20%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

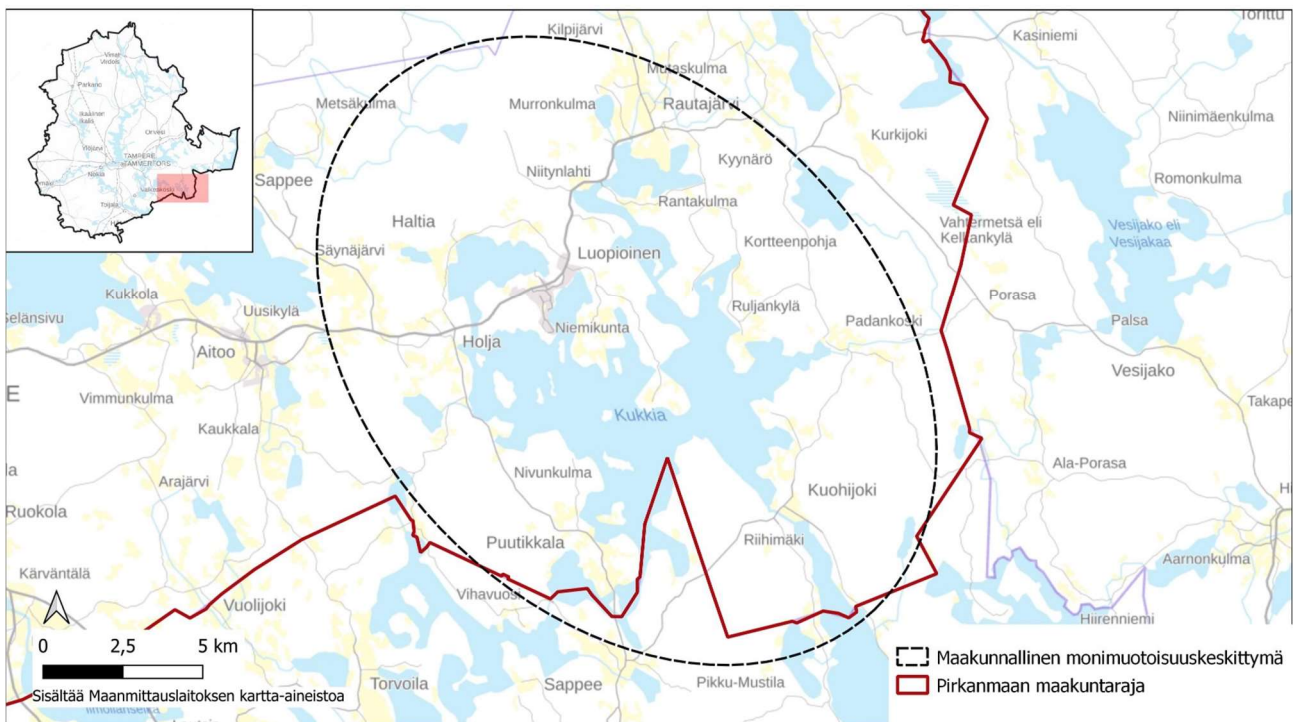
Suojelealueet: Kukkiajärven Natura 2000 -alue, jolla sijaitsee myös rantojensuojeleuhjelman kohde ja Kuohijoen kalkkilehdon Natura 2000-alue.

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Lehtokeskuksen lehtojen hoito, Kukkiajärven tilan ylläpito

Luonnonhoito: Lehtojen hoito

Sijaintikunta: Pälkäne ja Kangasala

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
3	30	57	81	6

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyytit
8	14	12	5	17

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
4	19,5

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnukset	
Kukkiajärvi SAC	FI0328004
Kuohijoen kalkkilehto SAC	FI0328001

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Kukkiajärvi	IBA, FINIBA	67, 420035

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
248	113	3716

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
lehtojensuojeluohjelma	Sarkasen harjulehto	LHO040180
lehtojensuojeluohjelma	Kuohijoen kalkkilehto	LHO040179
rantojensuojeluohjelma	Kukkiajärvi	RSO040026

Soidensuojelun täydennys ehdotuksen kohteet ja kohdenumerot	
Rummakot-Vekuna	5116

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
hakamaat	kuivahkot kankaat	lehdot	pienet humusjärvet
metsälaitumet	kuivat kankaat	lehmuslehdot	pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet
tuoreet niityt	karukkokankaat	jalopuustoiset kangasmetsät	suuret vähähumuksiset järvet
kosteat niityt	aitokorvet	lehtomaiset kankaat	karut varjoiset kalliojyrkänteet
kedot	kangasrämeet	tuoreet kankaat	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
kangaskorvet	korpirämeet	isovarpurämeet	
lettorämeet	sararämeet	kalvakkanevat	
	lehtokorvet	saranevat	
	sarakorvet	tupasvillakorvet	
	ruohokorvet	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	metsäkortekorvet	metsälammet	
	tervaleppäluhdat	suolammet	
	lähteiköt		
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet		

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotoopit (äärimmäisen uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	kosteat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
rämeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	kuivat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)	vanhat metsät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)
pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)	

Natura-luontotyypit
humuspitoiset järvet ja lammet
hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet
pikkujoet ja purot
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
vaihettumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
kalkkikalliot
silikaattikalliot
kallioiden pioneerikasvillisuus
luonnonmetsät
jalopuumetsät
lehdot
harjumetsät
hakamaat ja kaskilaitumet
metsäluhdat
raviini- ja rinnelehdot
puustoiset suot

Muut luontotyyppikohteet
metsälakikohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

Elinvoimakeskus

Manke on saanut osarahoitusta Euroopan unionin LIFE ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkömäästä, eikä Euroopan unioni tai COMEN ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käyttämisestä.

Euroopan unionin osarahoittama

NATURA 2000

VANAJAVEDEN SEUTU

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan eteläosissa, Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakuntarajan tuntumassa. Alue on tunnistettu Helmi-elinympäristöohjelmassa Helmi-keskittymäksi.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymä sijoittuu Vanajaveden ja sen ympäristön alueelle, jolla sijaitsee useita lintujärviä ja -lahtia. Keskittymä kuuluu perinnemaisemaverkostoon sekä Etelä-Hämeen lehtokeskukseen. Keskittymällä sijaitsee myös Salpausselän jatkeena oleva pitkittäisharjajakso sekä kaksi valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita.

Keskeistä lajistoa

Pyörörutavesiäinen, liito-orava ja tähkämitikka, sekä Pirkanmaan vastuulajit paahdekiiltokääriäinen, viherukokorento, lähdesirvikäs, kirjopapurikko, kynäjalava ja valkoselkätikka. Lintuvesistöissä pesii ja levähtää useita uhanalaisia lajeja sekä elää useita lintudirektiivin lajeja.

Lajitunnusluvut: 171 uhanalaista ja 140 silmälläpidettävää laja.

Luontotyyppitunnusluvut: 46 uhanalaista ja 11 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Perinnebiotoopit, metsät, joista erityisesti lehdot ja jalopuukankaat ja -lehdot, lintuvedet, järvet

Muut merkittävät luontotyypit: Rantojen tervaleppäkorvet, keidassuut

Tietotaso: Hyvä.

Tiedon ajantasaisuus: Lajitiedoissa paljon tuoreita havaintoja ja luontotyyppitiedot pääosin 2010- ja 2020-luvuilla inventoituja.

Tietopuutteet: Osa yksityismaiden suojelualueista inventoimatta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Natura 2000 -alueista seitsemän kuuluu arvioiduilta osiltaan valtakunnallisesti parhaaseen 10% ja yksi huonoimpaan 10%

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

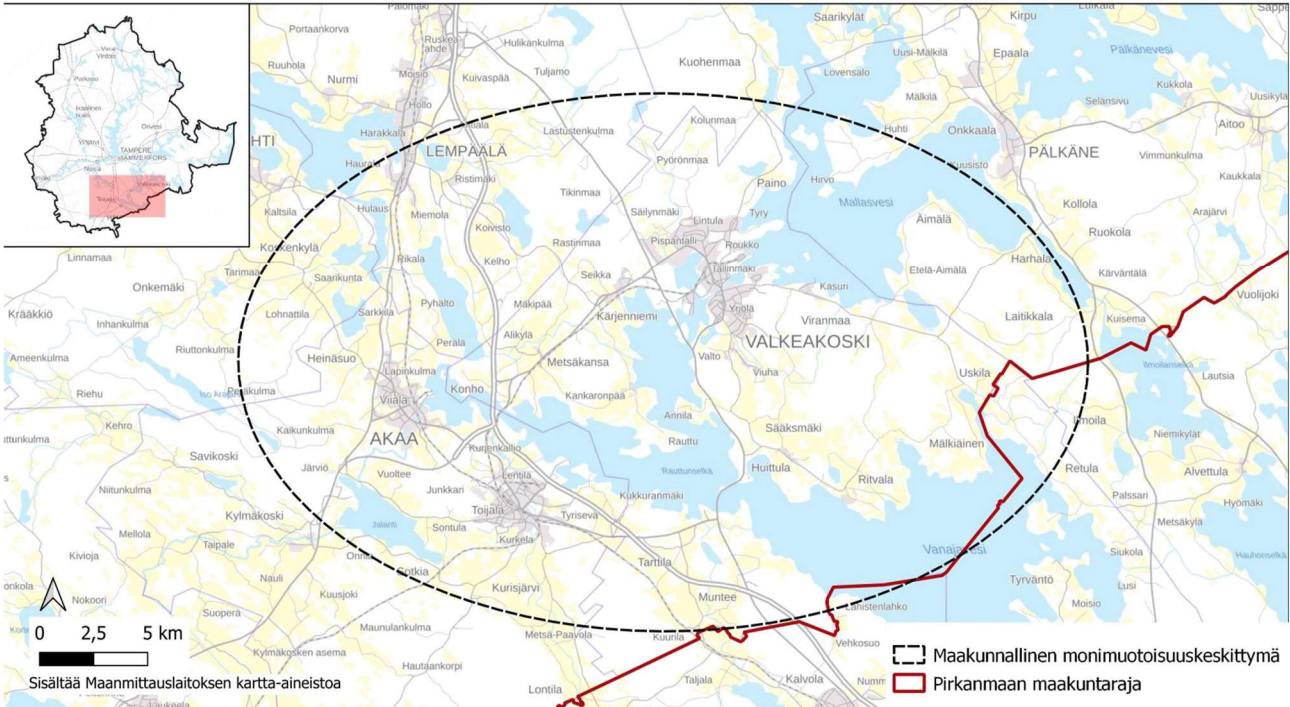
Suojelualueet: 12 Natura 2000 -aluetta, joissa esimerkiksi lintuvesiensuojeluohjelman kohteita. Useita luontotyypin suojelualueita mm. jalopuumetsiköitä.

Kiireellisyys:

Hoitstrategiat: Perinnemaisemaverkoston vahvistaminen, lintuvesien hoito, lehtokeskuksen lehtojen hoito

Luonnonhoito: Perinnebiotooppien niitto ja laidunnus, lintuvesien niitto, laidunnus ja raivaus

Sijaintikunta: Valkeakoski, Akaa, Vesilahti, Lempäälä, Kangasala ja Pälkäne

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
11	66	94	140	14

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyyppi
10	18	18	11	16

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
6	82,4

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnuks	
Vanajaveden alue SAC	FI0303006
Vanajaveden lintualueet SPA	FI0303017
Vainoniemi-Rautunrahka SAC	FI0349004
Kuusistonjärki SAC	FI0349008
Heikkilänmetsä SAC	FI0349007
Pitkäkorpi SAC	FI0349001
Tykölänjärvi SAC/SPA	FI0349006
Aimälä SAC	FI0338003
Marttilan rantaniitty SAC	FI0351005
Kirveslammi SAC	FI0351004
Alholahti SAC	FI0346001
Ahtialanjärvi SPA	FI0326003

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Ahtialanjärvi	IBA ja MAALI	440003
Pätkäneen-Kangasalan selkävedet	FINIBA	440103
Etelä-Pirkanmaan lintujärvet	FINIBA	440100
Rauttunselkä-Makkaraselkä	FINIBA	440090
Vanajaveden pohjoisosan lahdet	FINIBA	420049
Vanajanselän lintuluodot	FINIBA	420044
Mäyhäjärvi-Koivistonjärvi	MAALI	440031
Tykölänjärvi	MAALI	440037
Saarioisjärvi	MAALI	440057
Pajukarit	MAALI	440137
Pajukari	MAALI	440138

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
1261	166	1754

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
lehtojensuojeluohjelma	Alhonlahden rantalehto	LHO040196
lehtojensuojeluohjelma	Hausalon lehmuslehto	LHO040189
lehtojensuojeluohjelma	Mälkiäisen lehto	LHO040198
lehtojensuojeluohjelma	Pappilan tervaleppäkorpi	LHO040201
lehtojensuojeluohjelma	Saunalahden tervaleppäkorpi	LHO040200
lehtojensuojeluohjelma	Sydänniemen pähkinälehto	LHO040202
lehtojensuojeluohjelma	Tunturivuoren lehto	LHO040197
lehtojensuojeluohjelma	Vainoniemen lehto	LHO040199
lehtojensuojeluohjelma	Aimälän lehtoalue	LHO040190
lintuvesiensuojeluohjelma	Ahtialanjärvi	LVO040099
lintuvesiensuojeluohjelma	Kriipi,Suolahti,Vittianlahti,Uskilantahti	LVO040089
lintuvesiensuojeluohjelma	Ritvalanjärvi (Vähäjärvi)	LVO040112
lintuvesiensuojeluohjelma	Saarioisjärvi	LVO040113
lintuvesiensuojeluohjelma	Tykölänjärvi	LVO040104
maisemakokonaisuudet	Sääksmäki - Tarttila	MAO040043
maisemakokonaisuudet	Vanajaveden laakso ja Aulanko	MAO040041
maisemakokonaisuudet	Vesilahden kulttuurimaisemat	MAO040054
rantojensuojeluohjelma	Vanajavesi	RSO040030
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Kirveslammin metsä	AMO040378
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Pitkäkorpi	AMO040388

Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet ja kohdenumerot	
Krimminletto	5049

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
hakamaat	kynäjalavalehdot	lehdot	vaahteralehdot
järven- ja joenrantaniityt	tuoreet runsasravinteiset lehdot	lehmuslehdot	keidasrämeet
kosteat niityt	kuivahkot kankaat	pähkinälehdot	matalat runsashumuksiset järvet
tuoreet niityt	kuivat kankaat	lehtomaiset kankaat	matalat vähähumuksiset järvet
kedot	karukkokankaat	jalopuustoiset kangasmetsät	pienet humusjärvet
metsälaitumet	aitokorvet	tuoreet kankaat	pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet
kangaskorvet	kangasrämeet	isovarpurämeet	suuret humusjärvet
	korpirämeet	luhtanevat	suret vähähumuksiset järvet
	lehtokorvet	saranevat	karut varjoisat kalliojyrkänteet
	rimpinevat	tupasvillarämeet	keskiravinteiset järvenrantakalliot
	ruohokorvet	tupasvillakorvet	keskiravinteiset varjoisat kalliojyrkänteet
	sararämeet	matalat humusjärvet	
	sarakorvet	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	tervaleppäluhdat	suuret havumetsävyöhykkeen joet	
	lähteiköt	metsälammet	
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	suolammet	
	keskisuuret savimaiden joet		
	runsasravinteiset järvet		

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotoopit (äärimmäisen uhanalainen)	sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)
niityt (äärimmäisen uhanalainen)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
letot (äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
rämeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	kosteat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
nevarämeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	kuivat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)	vanhat metsät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)
keidassuot (vaarantunut)	

Natura-luontotyypit
luontaisesti ravinteiset järvet
humuspitoiset järvet ja lammet
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
kosteat suurruohonniityt
keidassuot
muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot
vaihtumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
silikaattikalliot
luonnonmetsät
jalopuumetsät
lehdot
harjumetsät
hakamaat ja kaskilaitumet
metsäluhdat
puustoiset suot

Muut luontotyyppikohteet
metsäläpikohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

Hanke on saanut osarahoitusta Euroopan unionin LIFE ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkömäästä, eikä Euroopan unioni tai COMENOS ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen täydellisyydestä.

Euroopan unionin osarahoittama

URJALAN KAAKKOSUON SEUTU

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan eteläosissa, Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakuntarajalla.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee Kaakkosuo-Kivijärven Natura 2000-alue, jolla muun muassa esiintyy luonnontilainen keidassuokokonaisuus ja muita arvokkaita suoluontotyyppjä, sekä perinneympäristöjen luontotyyppjä. Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitseva Kortejärvi ja Kavajärvi ovat lintuvesiensuojeluohjelman kohde. Kortejärvi on myös valittu kansallisesti ja maakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi. Kortejärvi onkin Pirkanmaan parhaita lintujärviä, jolla on merkittävä pesimälinnusto ja se on myös tärkeä kevätaikainen lintujen levähtämispaikka.

Keskeistä lajistoa

Vesilinnut, kuten Pirkanmaan vastuulajit punasotka ja nokikana.

Lajitunnusluvut: 59 uhanalaista ja 45 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 43 uhanalaista ja 4 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Metsät, joista erityisesti lehdot, lintuvedet, suot

Muut merkittävät luontotyypit: Perinnebiotoopit, lehmuslehdot

Tietotaso: Hyvä.

Tiedon ajantasaisuus: Lajihavainnoissa paljon tuoreita havaintoja.

Tietopuutteet: Luontotyyppitiedot pääosin suojelualueilta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Kaakkosuo-Kivijärven Natura 2000-alue kuuluu valtakunnallisesti parhaaseen 10%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

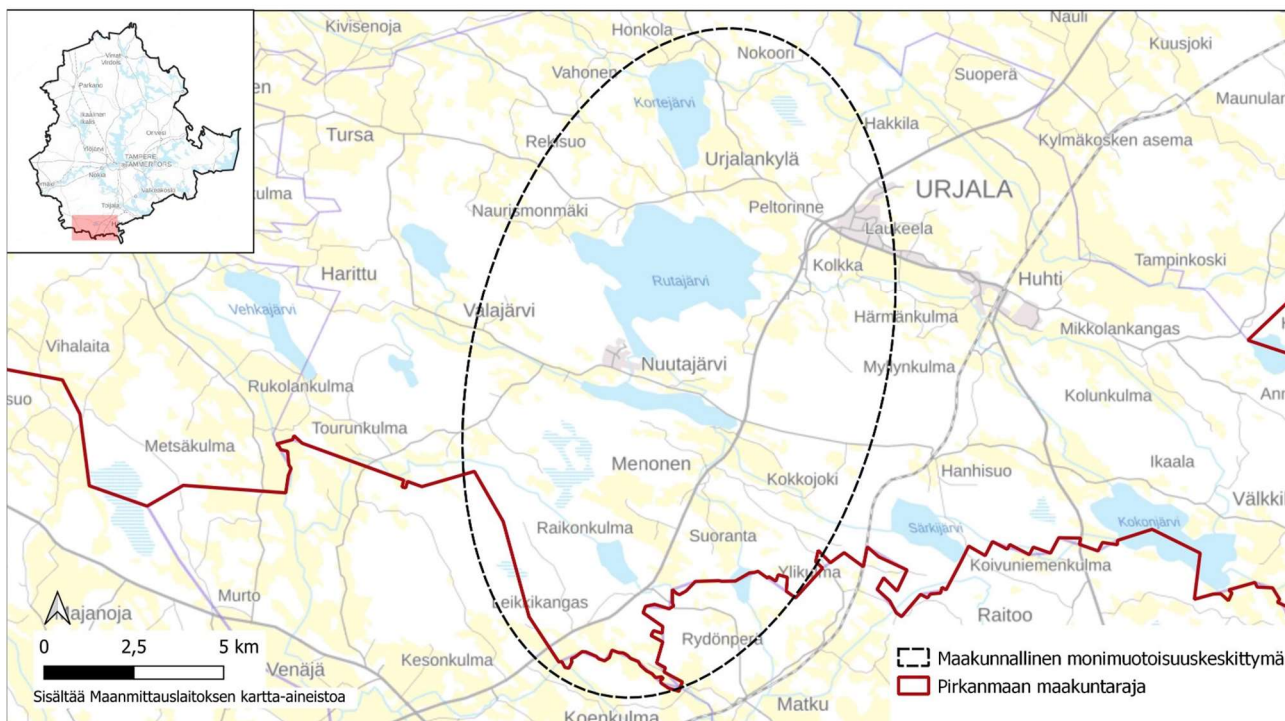
Suojelualueet: Kaksi Natura 2000- aluetta, joilla yksi lintuvesiensuojeluohjelman ja yksi soidensuojeluohjelman kohde.

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Lintuvesien tilan parantaminen, perinnemaisemaverkoston vahvistaminen.

Luonnonhoito: Perinnebiotooppien ja lintuvesien niitto ja laidunnus.

Sijaintikunta: Urjala

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
5	19	35	45	7

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyyppi
8	17	18	4	17

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
5	33,5

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnukset	
Kaakkosuo-Kivijärvi SAC	FI0348002
Kortejärvi SPA	FI0348001

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Kortejärvi	FINIBA	410038
Kortejärvi ja kerääntymäpellot	MAALI	410049

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
1210	25	1011

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
lintuvesiensuojeluohjelma	Kortejärvi ja Kavajärvi	LVO040111
soidensuojeluohjelma	Palkkisuo	SSO040103

Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet ja kohdenumerot	
Kaitasuo	5056

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
hakamaat	kuivahkot kankaat	lehdot	keidasrämeet
metsälaitumet	kuivat kankaat	kosteat runsasravinteiset lehdot	matalat runsasumukaiset järvet
tuoreet niityt	karukkokankaat	lehmuslehdot	karut varjoiset kalliojyrkänteet
kosteat niityt	aitokorvet	lehtomaiset kankaat	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
kedot	kangasrämeet	tuoreet kankaat	
kangaskorvet	korpirämeet	isovapurämeet	
	lehtokorvet	kalvakkanevat	
	rimpinevarämeet	luhtanevat	
	rimpinevat	lyhytkorsirämeet	
	ruohokorvet	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
	sarakorvet	saranevat	
	sarasämeet	tupasvillakorvet	
	tervaleppäluhdat	tupasvillarämeet	
	lähteiköt	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	havumetsävyöhykkeen puot ja pikkujoet	metsälammet	
	keskisuuret savimaiden joet	suolammet	
	runsasravinteiset järvet		

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotoopit (äärimmäisen uhanalainen)	sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)
niityt (äärimmäisen uhanalainen)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
rämeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
nevarämeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	kosteat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
keidassuot (vaarantunut)	kuivat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)

Natura-luontotyypit
luontaisesti ravinteiset järvet
humuspitoiset järvet ja lammet
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
alvarit ja kalkkivaikutteiset kalliokedot
kosteat suurruohonityt
alavat niitetyt niityt
hakamaat ja kaskilaitumet
keidassuot
vaihettumissuot ja rantasuot
kallioiden pioneerikasvillisuus
luonnonmetsät
jatopuumetsät
lehdot
harjumetsät
metsäluhdat
puustoiset suot
silikaattikalliot

Muut luontotyyppikohteet
metsälakikohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet

Hanke on saanut osarahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkömäästä, eikä Euroopan unioni tai COMENOS ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen täydellisyydestä.

Euroopan unionin osarahoittama

KANGASALAN-TAMPEREEN SEUTU

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan keskiosissa.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymää halkoo harjumuodostuma, johon kuuluu kolme valtakunnallisesti arvokasta harjualuetta; Vehoniemenharju, Keisarinharju ja Syrjänharju, sekä useita maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita harjualueita. Harjualueet lukeutuvat Pirkanmaan harjumaisemat -nimiseen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen, jolla on jatkumoa Nokian-Hämeenkyrön-Ylöjärven seudun monimuotoisuuskeskittymän puolelle.

Harjumetsien ja paahde-elinympäristöjen ohella merkittävä luontoarvo on Tampereen Kauppi-Niihaman alueella kasvavat runsaasti lahopuuta sisältävät varttuneet ja vanhat metsät. Tampereella erityistä on myös sen pienipiirteinen kaupunkiluonto.

Monimuotoisuuskeskittymällä sijaitsee useita lintuvesiä, joista esimerkiksi Kangasalan lintujärvet on tunnistettu kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeiksi lintualueiksi.

Keskeistä lajistoa

Paahdelajit, kuten Pirkanmaan vastuulajit ahdeyökkönen ja mäkihiilikoi.

Metsälajit, kuten liito-orava ja Pirkanmaan vastuulaji valkoselkätikka. Vesilinnut.

Lajitunnusluvut: 188 uhanalaista ja 183 silmälläpidettävää laji.

Luontotyyppitunnusluvut: 55 uhanalaista ja 15 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Harju- ja paahde-elinympäristöt, metsät, lintuvedet

Muut merkittävät luontotyypit: Lehdot, pienvedet, suot

Tietotaso: Hyvä

Tiedon ajantasaisuus: Lajihavainnoissa paljon tuoreita havaintoja.

Tietopuutteet: Osa suojelualueista inventoimatta.

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Hepomäki-Kalkunvuoren Natura 2000-alue kuuluu valtakunnallisesti parhaaseen 10%. Kaksi muuta Natura 2000-aluetta arvioiduilta osiltaan parhaaseen 20%, yksi arvioiduilta osiltaan parhaaseen 40% ja yksi huonoimpaan 20-30%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

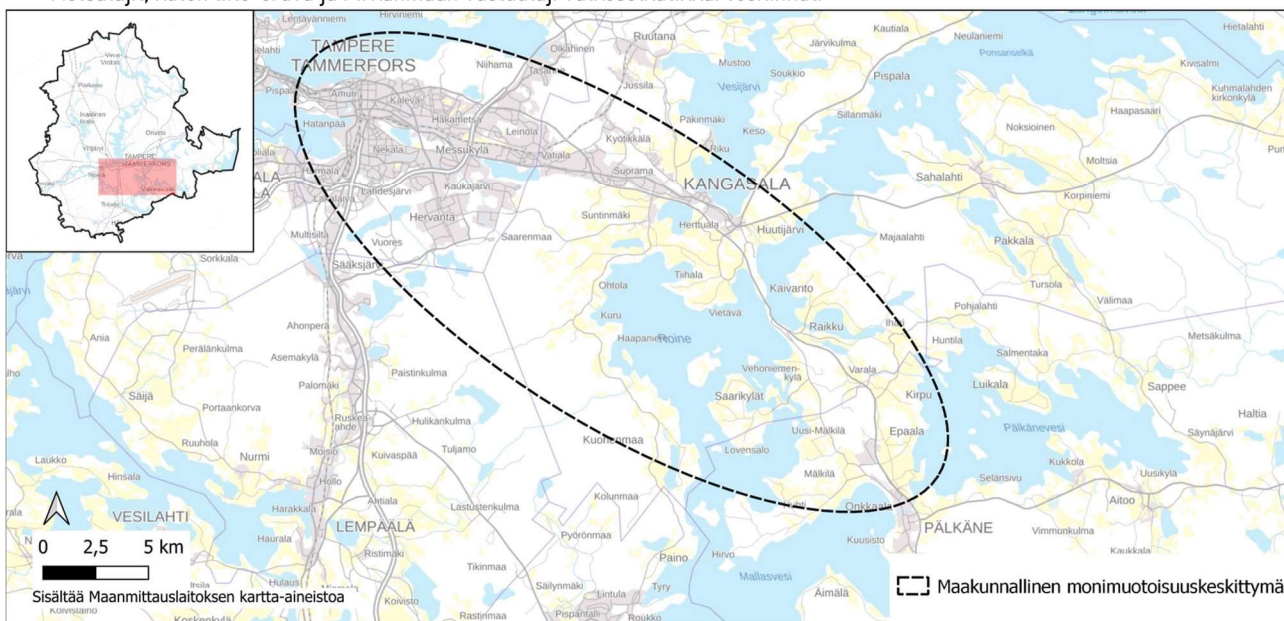
Suojelualueet: Kuusi Natura 2000-aluetta, joilla harjujen-, lehtojen-, soiden- ja lintuvesiensuojeluohjelman kohteita. Useita erityisesti suojeltavan lajin suojelualueita sekä yksityismaiden suojelualueita

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Lintuvesien tilan parantaminen, lehtojen hoito, harjujen valorinteiden hoito

Luonnonhoito: Lintuvesien hoitokalastus ja laidunnus, lehtojen hoito

Sijaintikunta: Kangasala, Tampere, Pälkäne, Lempäälä ja Pirkkala

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
16	83	89	183	15

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyypit
8	23	24	15	17

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
6	45,1

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnukset	
Kirkkojärven alue SAC/SPA	FI0316005
Keisarinharju-Vehoniemenharju SAC	FI0316001
Keiniänranta SAC	FI0338005
Hepomäki-Kalkunvuori SAC	FI0316004
Salmuksen alue SAC	FI0316007
Hautalammi SAC	FI0316008

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Kangasalan lintujärvet	IBA ja FINIBA	64, 440034
Pälkäneen-Kangasalan selkävedet	FINIBA	440103
Näsiselkä	MAALI	440121
Viinikanlahti	MAALI	440122
Iidesjärvi	MAALI	440067
Huutijärvi Teerimäki	MAALI	440112
Roine Kaivanto	MAALI	440111
Rissansaaret	MAALI	440134
Kuulialanlahti	MAALI	440153

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
857	118	984

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
harjensuojeluohjelma	Keisarinharju-Vehoniemenharju	HSO040043
lehtojensuojeluohjelma	Suoramanjärven lehto	LHO040170
lehtojensuojeluohjelma	Huutijärven lehto	LHO040171
lehtojensuojeluohjelma	Hepomäen-Kalkunvuoren pätkinälehdot	LHO040172
lintuvesiensuojeluohjelma	Iidesjärvi	LVO040109
lintuvesiensuojeluohjelma	Kirkkojärvi-Taivallampi, Säkötänjärvi, Kyläjärvi, Ahuli	LVO040097
maisemakokonaisuudet	Pyynikki	MAO040052
soidensuojeluohjelma	Keiniänranta	SSO040119

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
hakamaat	tuoreet runsasravinteiset lehdot	lehdot	kosteat keskirasvinteiset lehdot
metsälaitumet	kuivahkot kankaat	kosteat runsasravinteiset lehdot	kuivat keskirasvinteiset lehdot
kosteet niityt	varttuneet kuivahkot kankaat	tuoreet keskirasvinteiset lehdot	vaahteralehdot
tuoreet niityt	kuivat kankaat	jalopuulehdot	varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat
kedot	karukkokankaat	lehmuslehdot	kalliometsät
kangaskorvet	sisämaan tulvametsät	pähkinälehdot	karut poronjäkälä-sammalkalliot
	aitokorvet	lehtomaiset kankaat	karut varjoisat kalliojyrkänteet
	lehtokorvet	nuoret lehtomaiset kankaat	keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot
	metsäkortekorvet	varttuneet lehtipuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	keskiravinteiset järvenrantakalliot
	ruohokorvet	tuoreet kankaat	keskiravinteiset varjoisat kalliojyrkänteet
	varpukorvet	nuoret tuoreet kankaat	matalat vähähumuksiset järvet
	juolasarakorvet	varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	pienet humusjärvet
	sarakorvet	isovarparämeet	pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet
	korpirämeet	tupasvillärämeet	suuret humusjärvet
	sararämeet	lyhytkorsirämeet	suuret vähähumuksiset järvet
	harmaaleppäluhdat	saranevat	
	tervaleppäluhdat	kalvakkanevat	
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujot	luhtanevat	
	järvien hiekka- ja hietarannat	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
	lähteiköt	matalat humusjärvet	
	savimaiden latvapurot	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	runsasravinteiset järvet	metsälammet	
	suuret havumetsävyöhykkeen joet	suolammet	

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotooppi (äärimmäisen uhanalainen)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
niityt (äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
rämeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	kosteat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
luhdat (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)	kuivat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
nevarämeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	kangasmetsät (silmläpidettävä-äärimmäisen uhanalainen)
nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)	karut ja keskirasvinteiset kalliot (säilyvä-silmläpidettävä, puutteellisesti tunnettu)
keidassuot (vaarantunut)	metsät (silmläpidettävä-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)

Natura-luontotyypit
luontaisesti ravinteiset järvet
humuspitoiset järvet ja lammet
pikkujot ja purot
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
alavat niitetyt niityt
keidassuot
vaihtumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
silikaattikalliot
luonnonmetsät
jalopuumetsät
lehdot
harjumetsät
hakamaat ja kaskilaitumet
metsäluhdat
puustoiset suot
tulvametsät

Muut luontotyyppiokohteet
metsäläpikohteet

NOKIAN-HÄMEENKYRÖN-YLÖJÄRVEN SEUTU

monimuotoisuuskeskittymä

Monimuotoisuuskeskittymä

sijaitsee Pirkanmaan keskiosissa.

Monimuotoisuusverkostot ja luontotyypit

Monimuotoisuuskeskittymällä virtaa kaksi Pirkanmaan kolmesta jokihelmisimpukkajoesta. Lisäksi keskittymälle sijoittuu harjumuodostuma, sekä osa Pirkanmaan harjumaisemat -nimistä valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueetta, jolla on jatkumoa Kangasalan-Tampereen seudun monimuotoisuuskeskittymälle. Keskittymällä on osittain myös toinen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue: Hämeenkyrön kulttuurimaisema. Monimuotoisuuskeskittymän eteläosassa, Nokianvirran pohjoisrannalla kasvaa useita pähkinäpensaikkoja. Nokianvirran rannalla sijaitsevat vuorijalavalehdot ja vuorijalavametsikkö ovat lähes ainoita alueita Pirkanmaalla, joilla vuorijalavaa esiintyy runsaammin.

Keskeistä lajistoa

Pirkanmaan vastuulajeista kynäjalava, jokihelmisimpukka, metsälajeista hajuheinä ja paahdelajeista palosirkka, jonka ainoa esiintymä Pirkanmaalla sijaitsee keskittymällä.

Lajitunnusluvut: 138 uhanalaista ja 126 silmälläpidettävää lajia.

Luontotyyppitunnusluvut: 59 uhanalaista ja 13 silmälläpidettävää luontotyyppiä tai luontotyyppiryhmää.

Pääluontotyypit: Metsät, erityisesti lehdot ja jalopuukankaat ja -lehdot, pienvedet, virtavedet

Muut merkittävät luontotyypit: Suot

Tietotaso: Hyvä

Tiedon ajantasaisuus: Lajihavainnoissa paljon tuoreita havaintoja

Tietopuutteet: Osa suojelualueista inventoimatta

Valtakunnalliset priorisointianalyysit: Kaksi Natura 2000 -aluetta kuuluu arvioiduilta osiltaan valtakunnallisesti parhaaseen 10%, kaksi arvioiduilta osiltaan parhaaseen 20% ja kaksi huonoimpaan 30%.

Arvoluokka: Määritetään myöhemmin

Suojelualueet: 11 Natura 2000 -aluetta. Useita yksityismaiden suojelualueita sekä luontotyyppien suojelualueita mm. pähkinäpensaslehdosta ja jalopuumetsikoista.

Kiireellisyys:

Hoitostrategiat: Lehtojen hoito, vesistöjen ja pienvesien tilan parantaminen, taimenen ja raakun elinympäristön tilan parantaminen, perinnemaisemaverkoston vahvistaminen, lintuvesiarvojen parantaminen

Luonnonhoito: Lehtojen hoito, pienvesien kunnostus, perinnebiotooppien niitto- ja laidunnus, lintuveden kunnostus

Sijaintikunta: Nokia, Hämeenkyrö, Ylöjärvi, Tampere ja Pirkkala

Elinvoimakeskus

PRIODIVERSITY

Euroopan unionin
osarahoittama

NATURA 2000

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien ja elinvoimaisten direktiivilajien (EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liite, lintudirektiivin I liite) lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	elinvoimainen direktiivilaji
14	54	70	126	14

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien, sekä Natura-luontotyyppien lukumäärä keskittymällä				
äärimmäisen uhanalainen	erittäin uhanalainen	vaarantunut	silmälläpidettävä	Natura-luontotyypit
9	26	24	13	14

Uhanalaisten virtavesien luontotyyppien ja luontotyyppiryhmien lukumäärä ja pituus keskittymällä	
lukumäärä	pituus (km)
6	123,9

Natura 2000-alueet, niiden tyypit ja tunnuksot	
Pinsiön-Matalusjoki SAC	FI0356004
Ruonanjoki SAC	FI0353002
Kaakkurijärvet SAC/SPA	FI0333004
Myllypuro SAC	FI0345001
Pöllönvuori SAC	FI0333006
Huutisuo-Sasi SAC	FI0309008
Sarkkilanjärvi SPA	FI0309006
Perkonmäki SAC	FI0356001
Hirvijärvi SPA	FI0356005
Taaborinvuori SAC	FI0356002
Korpjärven haka SAC	FI0356006

Kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät lintualueet ja aluekoodit		
Nokian kaakkurijärvet	FINIBA ja MAALI	440004
Hirvijärvi	FINIBA	440054
Markkuhanlahti	MAALI	440151
Sarkkilanjärvi	MAALI	440016

Suojeltujen alueiden pinta-ala ha (Natura, kokonaan tai osin pinta-alaosuus, SPA tai SAC)		
Yksityismaiden suojelualueet	Metsähallituksen kiinteistöt luonnonsuojelutarkoituksiin	Natura 2000-alueet
1126	217	879

Luonnonsuojeluohjelma-alueet, alueiden nimet ja aluetunnukset		
lehtojensuojeluohjelma	Ylä-Pinsiön lähdelehto	LHO040205
lehtojensuojeluohjelma	Sasin purolehdot	LHO020019
lehtojensuojeluohjelma	Myllypuron lehto	LHO040194
lehtojensuojeluohjelma	Viholan lehto	LHO040181
lintuvesiensuojeluohjelma	Sarkkilanjärvi	LVO020044
maisemakokonaisuudet	Hämeenkyrön kulttuurimaisemat	MAO040053
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Perkonmäki	AMO040391
vanhojen metsien suojeluohjelmat	Taaborinvuori	AMO040392

Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet ja kohdenumerot	
Isosuo	5145
Kaurisjärvi	5130
Latosuo-Leposuo-Julkujärvet	5131
Suosaarensuo	5132
Tappisuo-Kotamussuo	5133

Euroopan unionin osarahoittama

Kohteen luontotiedon tunnuslukuja

Äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Erittäin uhanalainen luontotyyppi tai -ryhmä	Vaarantunut luontotyyppi tai -ryhmä	Silmälläpidettävä luontotyyppi tai -ryhmä
hakamaat	kynäjalavalehdot	lehdot	vaahteralehdot
metsälaitumet	tuoreet runsasravinteiset lehdot	vuorijalavalehdot	kosteat keskirasvinteiset lehdot
tuoreet niityt	vanhat havupuuvalltaiset tuoreet kankaat	lehmusehdot	varttuneet havupuuvalltaiset lehtomaiset kankaat
kedot	kuivahkot kankaat	pähkinälehdot	varttuneet havupuuvalltaiset tuoreet kankaat
kangaskorvet	nuoret kuivahkot kankaat	kosteat runsasravinteiset lehdot	kalliometsät
erittäin suuret joet	varttuneet kuivahkot kankaat	tuoreet keskirasvinteiset lehdot	karut poronjäkälä-sammalkalliot
	kuivat kankaat	jalopuustoiset kangasmetsät	keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot
	karukkokankaat	lehtomaiset kankaat	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet
	sisämaan tulvametsät	nuoret lehtomaiset kankaat	karut varjoiset kalliojyrkänteet
	ruohokorvet	tuoreet kankaat	keidasrämeeet
	aitokorvet	nuoret tuoreet kankaat	pienet humusjärvet
	lehtokorvet	varttuneet lehtipuuvalltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet
	sarakorvet	vanhat lehtipuuvalltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	suuret humusjärvet
	varpukorvet	isovarparämeeet	
	kangasrämeeet	lyhytkorsirämeeet	
	korpirämeeet	tupasvillarämeeet	
	sararämeeet	kalvakkanevat	
	rimpinevat	luhtanevat	
	tervaleppäluhdat	minerotrofiset lyhytkorsinevat	
	metsäkortekorvet	saranevat	
	muurainkorvet	suolammet	
	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	metsälammet	
	lähteiköt	keskisuuret havumetsävyöhykkeen joet	
	runsasravinteiset lammet		
	suuret havumetsävyöhykkeen joet		
	järvien hiekkarannat		

Muut luontotyyppiryhmät ja niiden luontotyyppivaihtoehtojen uhanalaisuusluokat Etelä-Suomessa	
perinnebiotoopit (äärimmäisen uhanalainen)	virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
niityt (äärimmäisen uhanalainen)	pienet virtavedet (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
letot (äärimmäisen uhanalainen)	lammet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
korvet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	järvet (säilyvä-erittäin uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
nevat (säilyvä, vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	järvenrantakalliot (säilyvä-silmälläpidettävä)
rämeeet (säilyvä, vaarantunut-erittäin uhanalainen)	tuoreet lehdot (vaarantunut-erittäin uhanalainen)
nevarämeeet (erittäin uhanalainen-äärimmäisen uhanalainen)	kosteat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
nevakorvet (vaarantunut-erittäin uhanalainen)	kuivat lehdot (silmläpidettävä-vaarantunut)
sara- ja kalvakkanevat (vaarantunut)	kangasmetsät (silmläpidettävä-äärimmäisen uhanalainen)
suot (säilyvä-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)	metsät (silmläpidettävä-äärimmäisen uhanalainen, puutteellisesti tunnettu)
suoyhdistymät (vaarantunut-äärimmäisen uhanalainen)	

Natura-luontotyyppi
humuspitoiset järvet ja lammet
luonnontilaiset jokireitit
pikkujoet ja purot
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
alavat niitettyt niityt
vaihtumissuot ja rantasuot
lähteet ja lähdesuot
silikaattikalliot
luonnonmetsät
lehdot
harjumetsät
hakamaat ja kaskilaitumet
metsäluhdat
puustoiset suot

Muut luontotyyppikohteet
metsätkohteet
Metsähallitus metsätalous Oy luontokohteet